

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสำรวจความจำเป็น
การฝึกอบรมผู้นำชุมชนเมือง สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

คำชี้แจง: แบบสำรวจนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมภัก มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติของผู้นำที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนเมือง สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม และนำข้อมูลไปจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและฝึกอบรมการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้นำชุมชนเมือง สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ระหว่างมกราคม – กุมภาพันธ์ 2553 ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความจำเป็นของท่านและหน่วยงานของท่านมากยิ่งขึ้น จึงขอความร่วมมือจากท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับความเป็นจริง แบบสอบถามนี้มี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ไม่เกิน 20 ปี 21-40 ปี 41-60 ปี 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การเป็นผู้นำชุมชน

- 1 ปี 2-4 ปี สูงกว่า 4 ปี ไม่เคยมีประสบการณ์

5. สถานภาพการทำงาน

- ผู้นำชุมชนเมือง
 ผู้บริหาร เทศบาลเมืองมหาสารคาม
 ประชาชนในชุมชน

ส่วนที่ 2: ความจำเป็นในการฝึกอบรม

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความจำเป็นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

รายการความรู้และทักษะการคิด	ระดับความจำเป็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้นำชุมชนเมือง				
1.1 แสวงหาข้อเท็จจริง ค้นหาเหตุผล และหลักฐาน				
1.2 อุดหนุน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
1.3 กล้าเสนอทางเลือกการแก้ปัญหา และทำนายผลที่อาจเกิดขึ้น				
1.4 เต็มใจแก้ปัญหา มีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ เป็นระบบ				
1.5 กล้าแสดงเหตุผล และไตร่ตรองรอบคอบก่อนตัดสินใจ				
1.6 แสวงหาความรู้ใหม่และนำความรู้นั้นไปใช้				
1.7 แก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล ไม่ชักช้า และเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเมื่อมีเหตุผลที่ดีกว่า				
2. ทักษะการคิดที่จำเป็นสำหรับผู้นำชุมชนเมือง				
2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของชุมชน				
2.2 ค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ				
2.3 สังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ ในชุมชนด้วยความเป็นกลาง				
2.4 เสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา				
2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเหมาะสม				
3. ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนเมือง				
3.1 การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ				
1) การจัดการขยะ				
2) การปรับปรุงภูมิทัศน์และแหล่งน้ำ				

รายการความรู้และทักษะการคิด	ระดับความจำเป็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
1) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด				
2) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
3.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
1) การแก้ไขปัญหาหน้าท่วม				
2) การพัฒนาระบบระบายน้ำเสีย				
3) การพัฒนาระบบการจราจร				
3.4 การพัฒนาเศรษฐกิจ				
1) การพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชน				
2) การพัฒนาตลาดสด ตลาดได้รุ่ง				
4. คุณสมบัติและทักษะการคิดมีความจำเป็นสำหรับผู้นำชุมชนของท่าน				
5. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชุมชนมีความจำเป็นสำหรับการแก้ปัญหาในชุมชนของท่าน				

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะ

- งานต่อไปนี้ ท่านคิดว่างานใดที่ดำเนินการประสบความสำเร็จยากที่สุด จงเรียงลำดับงาน จากยากน้อยไปหายากมากที่สุด โดยเขียนเลข 1, 2, 3... ในช่อง หน้าข้อความ
 การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาเศรษฐกิจ
- งานที่ดำเนินการประสบความสำเร็จยากที่สุดในข้อ 1 มีผลกระทบต่อท่านและหน่วยงานของท่านอย่างไร
.....
- ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุของปัญหาดังกล่าว
.....

4. งานที่ดำเนินการประสบความสำเร็จยากที่สุดในข้อ 1 ท่านคิดว่ามีส่วนใดที่ต้องปรับปรุง

.....

.....

.....

5. ท่านได้พยายามปรับปรุงงานส่วนนั้นบ้างหรือยัง

ปรับปรุง ยังไม่ปรับปรุง

6. ท่านต้องการความช่วยเหลือบ้างไหม

ต้องการ

ด้านใด

ลักษณะใด

จากใคร

ไม่ต้องการ เพราะเหตุใด

วันที่ เดือน พ.ศ. ที่ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

ความจำเป็นในการฝึกอบรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้นำชุมชนเมือง

1. ท่านคิดว่าความสามารถด้านการคิดของผู้นำชุมชนเมืองมีความจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชนเมืองมหาสารคามอย่างไร

2. ท่านคิดว่าความสามารถในการรับรู้และเข้าใจปัญหาของชุมชนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำชุมชนเมืองหรือไม่ ท่านเคยพบในองค์กรของท่านที่ใดบ้าง มีลักษณะการแสดงออกอย่างไร มีความสามารถด้านการคิดด้านอื่นๆบ้างไหม

3. ท่านคิดว่า ใจกว้าง เป็นลักษณะของผู้นำชุมชนเมืองมหาสารคามหรือไม่ ท่านพบเห็นที่ใดบ้าง และแสดงออกอย่างไร มีลักษณะด้านอื่นๆบ้างไหม

4. ท่านต้องการให้ผู้นำชุมชนเมืองมีความสามารถด้านการคิดเป็นอย่างไรจึงจะรองรับแผนขององค์กรได้ดี

5. ปัญหาชุมชนเมืองด้านใดบ้างที่ท่านคิดว่าควรจะได้รับปรับปรุง

6. ท่านคิดว่าผู้นำชุมชนเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถรองรับการแก้ปัญหาชุมชนเมืองได้หรือไม่ และควรได้รับการพัฒนาความสามารถ คุณสมบัติ และความรู้ด้านใด

แบบสังเกตพฤติกรรมกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้สังเกต: วัน/เดือน/ปี

ผู้เข้าอบรม: 1. 2.

.....

3. 4.

5. 6.

พฤติกรรมกรคิด	ระดับการแสดงพฤติกรรม		
	บ่อยๆ	บางครั้ง	นานๆครั้ง
1. นิยามปัญหาชัดเจน			
2. วางแผนอย่างรอบคอบ ระบุเป้าหมาย วิธีการชัดเจน			
3. ปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์			
4. ให้เหตุผลหรือมีข้อมูลสนับสนุน			
5. ตรวจสอบและทบทวนความถูกต้องของข้อมูล			
6. รู้จักและหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดต่างๆ			
7. เชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์เดิม			
8. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับการเรียนรู้ใหม่			
9. ใช้ภาษาชัดเจน			
10. มุ่งมั่นทำงานจนกระทั่งงานสำเร็จ			
11. มองหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม			
12. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อนตัดสินใจแก้ปัญหา			

ข้อสังเกต :

.....

แบบทดสอบความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จำนวน 52 ข้อ

เวลา 1.30 ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นคำถามแบบปรนัย จำนวน 52 ข้อ ข้อทดสอบแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 3 ข้อจากตัวเลือก ก, ข, หรือ ค โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 7 ส่วน

ส่วนที่ 1

คำชี้แจง : ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อโต้แย้งระหว่างวินัยกับไพโรจน์เกี่ยวกับสิทธิออกเสียงเลือกตั้งของผู้ที่มีอายุ 18 ปี ข้อความแต่ละข้อประกอบด้วยข้อความและข้อสรุป ข้อสรุปจะขีดเส้นใต้

ท่าน ไม่ต้อง พิจารณาว่าข้อสรุปหรือข้อความนั้นเป็นความจริงหรือเท็จ

โปรดเลือกคำตอบจากตัวเลือก ก, ข, หรือ ค. ให้ตรงกับโจทย์ข้อ 1 ถึง ข้อ 5

1. วินัย : คนที่มีอายุ 18 ปี ไม่เคยเผชิญปัญหาของโลก และใครก็ตามที่ไม่เคยเผชิญปัญหาของโลกไม่ควรจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สรุปว่า คำพูดนี้ถูกต้องแต่คนที่มีอายุ 18 ปี ควรจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพราะมีวุฒิภาวะแล้วใช่หรือไม่

ส่วนที่ 2

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อโต้แย้งระหว่างดำรงกับอนันต์เกี่ยวกับการให้เหตุผลผิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงในการเติมสารคลอรีนลงไปในน้ำประปา ในการทดสอบนี้ท่านไม่จำเป็นต้องทราบเกี่ยวกับสารคลอรีนในน้ำใช้

โปรดเลือกเหตุผลที่ดีที่สุดในการให้เหตุผลที่บิดเบือนข้อเท็จจริงจากตัวเลือก ก, ข,

หรือ ค.

11. ดำรง : ผมได้ขึ้นว่าคุณอนันต์และคนงานจะเติมสารคลอรีนในน้ำประปา คุณอนันต์คงคิดว่าวิธีนี้ช่วยให้น้ำประปาดีขึ้น ไม่น่าสงสัยเลยว่าเราควรเติมหรือไม่เติมสารคลอรีน คนไม่ฉลาดเท่านั้นที่ชอบเติมสารคลอรีนในน้ำประปา ดังนั้นเราก็ไม่ควรเติมสารคลอรีนในน้ำประปา

อนันต์ : คุณพูดถูกต้อง อย่างน้อยคุณก็พูดว่าเราพยายามเติมสารคลอรีนลงไปในน้ำ

ส่วนที่ 3

สถานการณ์ มีรายงานว่า เบ็ดที่กินหนอนกระหล่ำปลีตายอย่างน่าสงสัย ทำให้ ดร. ปราโมทย์ และดร.ลิจิตสนใจทำการทดลองเกี่ยวกับการให้อาหารเบ็ด ดังนี้
ผู้วิจัยเลือกเบ็ด 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ไข่ พันธุ์เนื้อ และพันธุ์พื้นเมือง จาก 2 สายพันธุ์ คือ สายพันธุ์ที่ชอบอากาศร้อนกับสายพันธุ์ที่ชอบอากาศเย็น แล้วแบ่งเบ็ดแต่ละสายพันธุ์เป็น 2 กลุ่มเท่ากัน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับกรทดลองและการป้องกันเบ็ด แต่ละข้อจะมีข้อความกำหนดให้ 2 ข้อความซึ่งขีดเส้นใต้ โปรดอ่านข้อความทั้ง 2 ข้อความแล้วเลือกข้อความที่น่าเชื่อถือมากกว่า กรุณาใช้ข้อมูลในวงเล็บท้ายแต่ละข้อความสำหรับการตัดสินใจของท่าน

22. ข้อความ 1 หนอนกระหล่ำปลีเป็นพิษต่อเบ็ด (ดร.ลิจิต พุด)

ข้อความ 2 เบ็ดพันธุ์พื้นเมืองตายระหว่างการทดลอง (ดร.ลิจิต พุด)

ส่วนที่ 4

คำชี้แจง จากผลการทดลองเดิมนั้น นักวิจัยได้สรุปผลการทดลองว่า หนอนกระหล่ำปลีเป็นพิษต่อเบ็ด

โปรดเลือกข้อสรุปที่น่าเชื่อถือที่สุดของแต่ละข้อจากคำตอบ ก, ข, หรือ ค

27. การทดลองนี้เป็นการทดลองซ้ำกับเบ็ด 3 พันธุ์ซึ่งมีอายุน้อยกว่าเบ็ดที่ใช้ทดลองครั้งแรก

ปลาย สัปดาห์พบว่า เบ็ด 2 ตัวที่กินอาหารธรรมดาและเบ็ด 20 ตัวที่กินอาหารหนอนกระหล่ำปลีนั้นตาย

ส่วนที่ 5

คำชี้แจง ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานการทดลองเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อความ ดังนี้

ถ้าเปิดตัวใดกินหนอนกระหล่ำปลีเป็นอาหาร เบ็ดจะตายภายใน 6 ชั่วโมง

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบกระเพาะอาหารของเบ็ดที่ตายกับเบ็ดที่รอดชีวิตเพื่อหาข้อสรุปว่า เบ็ดได้กินหนอนกระหล่ำปลีก่อน 12 ชั่วโมงหรือไม่ ผู้วิจัยทำนายผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตไว้ดังนี้

ก. การทำนายจะบอกสิ่งนั้นว่าเป็นจริงถ้าข้อความนั้นเป็นจริง

ข. การทำนายจะใช้เป็นกรอบสำหรับการทดลอง

ส่วนที่ 6

คำชี้แจง โปรดเลือกคำนิยามที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์ของแต่ละข้อจากคำตอบข้อ ก. ข. หรือ ค.

43. นารี: นั่นเป็นสต็อกคาร์ที่ตึกหนึ่งซึ่งลูกได้มาจากที่นั่น

บิล: สต็อกคาร์! รถคันนั้นไม่ใช่สต็อกคาร์ แม่เคยเห็นรถคันหนึ่งใหม่ที่จอดอยู่ในโชว์รูมของบริษัทฮอนด้าซึ่งติดตั้งกันชนสแตนเลส โรงงานผลิตรถยนต์จะเปลี่ยนรูปโฉมรถยนต์ใหม่โดยไม่มีบังโคลนไซ้หรือไม่ ไม่ใช่แน่นอน

นารี: จ้ะ “สต็อกคาร์” ลูกหมายถึงอะไร

ส่วนที่ 7

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นคำพูดของบุคคล แต่ละกรณีมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นแฝงไว้ ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเป็นข้อความที่กล่าวขึ้นมาเพื่อให้เกิดการยอมรับ

โปรดเลือกข้อสันนิษฐานเบื้องต้นที่แฝงไว้ที่ดีที่สุดของแต่ละข้อจากตัวเลือก

ก. ข. หรือ ค.

47. ดนัย: ข้อเท็จจริงที่ว่าเด็ก ๆ เมืองมหาสารคามถูกบังคับให้ทำงานนั้นอธิบายพฤติกรรมผิดของเด็ก ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสำรวจลักษณะนิสัย (CCTDI)

จำนวน 75 ข้อ เวลา 1.30 ชั่วโมง

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นความเชื่อ ความคิดเห็น และความชอบ จำนวน 75 ข้อ ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพียงใดกับข้อความแต่ละข้อระดับความคิดเห็นมี 6 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมาก ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

โปรดกา ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมาก	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1.	สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต คือสิ่งที่ได้มาโดยไม่ต้องลงทุน						✓
2.	ฉันมักจะทำงานมาก กว่าส่วนที่ฉันต้องรับผิดชอบ		✓				

- ฉันเกลียดแฟนรายการวิทยุเพราะชอบตะโกนแสดงความคิดเห็นโดยไม่ฟังความคิดเห็นของคนอื่น
- ฉันไม่ยอมให้นักวิทยาศาสตร์วิจารณ์ว่าความเชื่อของฉันมีความสำคัญน้อย
- ฉันชอบงานที่ผู้บริหารพูดชัดเจนว่าจะทำอะไร ทำเมื่อไหร่ และทำอย่างไร
- สำหรับฉันการตีความคำพูดของผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ
- อย่าหลอกตัวเองเลย การเปลี่ยนความตั้งใจเป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนแอ
- ฉันทำสิ่งต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้นเสมอสำหรับงานที่ฉันคาดหวังความสำเร็จเพื่อตัวเอง
- ถ้าฉันอยากจะชวนใครสักคนในเรื่องใดก็ตาม ฉันจะไม่หยุดพูดจนกว่าคนนั้นจะเปลี่ยนใจ

8. เพื่อน ๆ คาดว่าฉันจะสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาทุกปัญหาได้หมด
9. วิธีการตัดสินใจที่ดีที่สุดของฉันคือการทุ่มเทความรู้สึกเต็มที่
10. ฉันชะลอการตัดสินใจจนกว่าฉันได้วิเคราะห์และประเมินทางเลือกต่าง ๆ แล้ว
11. ไม่ว่าปัญหานั้นจะซับซ้อนเพียงใด ฉันสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาได้ง่ายจริง ๆ
12. ฉันชอบอ่านข้อความด้วยตนเองมากกว่าฟังจากข้อความของคนใดคนหนึ่ง
13. ฉันสนุกกับการท้าทายตนเองอย่างมีปัญญา
14. ฉันพยายามที่จะมองความคิดเห็นของผู้อื่นในด้านดี แม้ว่าฉันจะปฏิเสธความคิดเห็นนั้นในภายหลัง
15. ฉันไม่ต้องการเป็นคณะกรรมการลูกขุนด้านกฎหมาย เพราะนั่นหมายถึงการตัดสินใจบางสิ่งที่นอกเหนือความสงสัยเชิงเหตุผล
16. คนทั่วไปกล่าวว่าฉันเปลี่ยนใจง่ายเกินไป
17. ถ้าความเชื่อของฉันเป็นความจริงใจอย่างแท้จริงแล้ว หลักฐานที่สนับสนุนข้อโต้แย้งนั้นไม่เกี่ยวข้อง
18. ฉันอยากเรียนสิ่งใหม่ทุกชนิดเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน
19. ถึงแม้ว่าปัญหานั้นจะยากกว่าที่ฉันคาดคิด แต่ฉันจะพยายามแก้ปัญหานั้น
20. ฉันเกลียดเมื่อครูต้องการถามเกี่ยวกับลักษณะคำถามของข้อสอบ แทนที่จะเฉลยคำตอบเท่านั้น
21. ฉันสามารถใช้เวลาต่อเนื่องหลายๆ วันคิดเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของฉัน
22. การตัดสินใจที่ฉลาดนั้นสำคัญกว่าการชนะข้อโต้แย้ง
23. เมื่อถึงเวลาตัดสินใจนั้นฉันไม่เสียเวลากับการลังเลใจเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ
24. ฉันตกใจกลัวเกินไปที่จะคิดอย่างจริงจังกับสิ่งต่าง ๆ หลายสิ่ง
25. เหตุผลต่าง ๆ เป็นเสมือนรถเช่าราคาถูก มีสารพันสิ่งรวมอยู่ในรถเหล่านี้และรถเหล่านี้ไม่มีคันไหนที่ดีสักคัน

แผนจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

เวลา 6 ชั่วโมง

แนวคิดหลัก

ปัญหาต่างๆที่พบในการทำงานและดำรงชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องอาศัยวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ เน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาและยึดหลักเหตุผลและความเป็นจริง โดยเริ่มจากผู้เผชิญปัญหาต้องศึกษาปัญหาให้ถ่องแท้ ค้นหาสาเหตุของปัญหา เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา และเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ตำรวจ และอภิปรายเกี่ยวกับวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด
2. อธิบาย และยกตัวอย่างปัญหาและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด
3. สรุปและเขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัญหาและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายขั้นตอนของวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดได้
2. มีความรู้ความเข้าใจ และอธิบายการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงในกระบวนการแก้ปัญหา

แก้ปัญหา

3. บอกวิธีการรู้คิดมาอธิบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาได้

4. สรุปและเขียนแผนภาพความสัมพันธ์ของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดได้

ขอบข่ายเนื้อหา

วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

กระบวนการฝึกอบรม

1. ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (5 นาที) ซึ่งแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ และการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แล้วให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้/ประสบการณ์เดิม

วิทยากรสนทนากับสภาพทั่วไปในจังหวัดมหาสารคามในปัจจุบัน ชักถามผู้เข้าอบรมว่ามีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกับสภาพทั่วไปของจังหวัดมหาสารคามในอดีต 10 ปีที่แล้วหรือไม่ ให้ผู้เข้าอบรมยกตัวอย่างปัญหาที่พบและวิธีแก้ปัญหาจากประสบการณ์ของตนเอง

วิทยากรนำรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วมในประเทศไทย วิทยากรชักถามผู้เข้าอบรมเพื่อกระตุ้นความสนใจ อยากรู้อยากเห็น และแสดงความคิดเห็น

สถานการณ์น้ำท่วมเป็นปัญหาสำคัญหรือไม่

ทำไมจึงเกิดสถานการณ์น้ำท่วม

สถานการณ์น้ำท่วมจะหมดไปต้องอาศัยปัจจัยใด

ผู้เข้าอบรมศึกษาภาพ แล้วตอบคำถามวิทยากรดังนี้

1. เมื่อผู้เข้าอบรมศึกษาภาพแล้ว ผู้เข้าอบรมเข้าใจหรือไม่ อย่างไร
2. สถานการณ์น้ำท่วมมีผลกระทบต่อสิ่งใดบ้าง สิ่งใดที่เป็นต้นเหตุของปัญหา
3. ถ้านำวิธีแก้ปัญหามาใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นจากการศึกษาภาพ โดยอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายภายในกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา แล้วสรุปเป็นความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่ม

ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบแนวคิดเดิมของกลุ่มกับแนวคิดใหม่ที่ได้จากการสรุปภายในห้องเรียน โดยการชักถามตนเองว่าส่วนใดของแนวคิดที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมส่วนใดบ้าง แนวคิดเดิมของกลุ่มเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และมีส่วนใด

สัมพันธ์กัน แนวคิดของกลุ่มอื่นช่วยให้ตน ได้เรียนรู้อะไรบ้าง แล้วจดบันทึกในอนุทินของ ตนเอง

วิทยากรอธิบายการแก้ปัญหาและประโยชน์ของการใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด และอธิบายกระบวนการแก้ปัญหาน้ำท่วม โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด ผู้เข้าอบรม ช่วยกันสรุปขั้นตอนวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดและเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบ

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอยากรู้ วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันเรียบเรียงถ้อยคำสำนวนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ใน กระบวนการแก้ปัญหา

ขั้นเผชิญสถานการณ์/ปัญหา

วิทยากรนำเสนอสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็น ปัญหาหรือคำถามที่ตนอยากรู้ และค้นหาหลักฐานโต้แย้งความคิดนั้น โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. สถานการณ์ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา มีลักษณะเหมือนหรือ ต่างกัน
2. ในชุมชนของผู้เข้าอบรมมีปัญหาใดบ้าง ปัญหาเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างไร อะไรคือสาเหตุ และปัจจัยที่ช่วยให้ปัญหานั้นหมดไป

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนสะท้อนความคิดเห็นของตนเองภายในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม

ขั้นฝึกปฏิบัติ

วิทยากรแจกใบงานที่ 1-2 ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม และอธิบายจุดประสงค์ ขั้นตอนการ ทำกิจกรรม ผู้เข้าอบรมแต่ละคนศึกษากิจกรรมในใบงาน ทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น ร่วมกันภายในกลุ่มของตนเอง

ตัวแทนผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบในใบงานที่ 1-2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายในห้องเรียน ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความคิดเห็นที่เหมือนและต่างกัน แล้วนำไปสรุปเป็น ความคิดเห็นของกลุ่ม

ขั้นสะท้อนตนเอง

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนและซักถามตนเองโดยใช้คำถาม

1. ผู้เข้าอบรมเข้าใจเรื่องวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด ได้ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร
2. สารสำคัญส่วนใดของวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดที่ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดีแล้ว

3. สาระสำคัญส่วนใดของวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดที่ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจ เรื่องใดที่เข้าใจยากที่สุด และอะไรทำให้เรื่องนั้นเข้าใจยาก

4. มีอะไรบ้างที่ผู้เข้าอบรมเคยรู้มาก่อน แล้วช่วยให้เข้าใจกิจกรรมนี้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันอภิปรายผลการฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้เข้าอบรมบันทึกความคิดเห็นของเพื่อนกลุ่มอื่นที่มีความคิดเห็นเหมือนและแตกต่างจากกลุ่มของตนเอง แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันและสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเสนอแนวความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มอื่นเพื่อให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ขั้นฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม

วิทยากรแจกใบงานที่ 3 และชี้แจงวัตถุประสงค์การทำกิจกรรม ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษากิจกรรมในใบงาน วางแผนการทำกิจกรรม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เลือกรวมชนเป้าหมาย เก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชน และร่วมกันสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม

วิทยากรให้ตัวแทนผู้เข้าอบรมของแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ให้โอกาสผู้เข้าอบรมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและจดบันทึกสิ่งที่เหมือนและต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มตนเอง แล้วนำไปสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม เขียนแผนผังแสดงกระบวนการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด

ขั้นประเมินการคิด

วิทยากรอธิบายหลักการของวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดเพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปเชื่อมกับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและมีเหตุผล สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ เพื่อให้เกิดความรู้ที่กว้างขวาง และหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่ายังมีอะไรอีกไหมที่ผู้เข้าอบรมอยากรู้เกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดในการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ผู้เข้าอบรมเสนอแนวคิดอย่างหลากหลาย เช่น การนำวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด ไปใช้แก้ปัญหาสังคม ปัญหาชุมชนเมือง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา เป็นต้น

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่าวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และสรุปแนวคิดที่ถูกต้อง

วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับคนอื่นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีสาระสำคัญใดที่สอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว มีสิ่งใดยังไม่เข้าใจและไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีสาระสำคัญอื่นที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรสุ่มถามผู้เข้าอบรมเป็นรายบุคคลเพื่อประเมินความเข้าใจ และให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม

สื่อ/นวัตกรรม

- 1. รูปแบบการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด
- 2. ใบงานที่ 1, 2 และ 3
- 3. ใบความรู้

แหล่งเรียนรู้

ชุมชนเมืองมหาสารคาม

การวัดผลและประเมินผล

- 1. สิ่งที่ต้องการวัด
 - 1.1 ความรู้ ความเข้าใจ
 - 1.2 การทำกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมการคิด
- 2. รายการประเมิน
 - 2.1 การแสดงความคิดเห็น
 - 2.2 การตอบคำถาม
 - 2.3 การทำกิจกรรมกลุ่ม
 - 2.4 การสรุปผลการทำกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

บันทึกผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรม

.....

ลงชื่อ วิทยากร

(.....)

..... / /

ใบความรู้

วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

ในชีวิตประจำวันทุกคนจะต้องเคยพบกับปัญหาต่าง ๆ ที่จะต้องหาทางแก้ไข การแก้ปัญหาของแต่ละคนจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการคิดและปฏิบัติอย่างมีระบบ รวมทั้งการกำกับกระบวนการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมาย ความรู้ความเข้าใจหลักการแก้ปัญหา กลวิธีกำกับ และการฝึกปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้แก้ปัญหา

ปัญหาคืออะไร

- สิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจคิด สิ่งที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง
- สิ่งที่ไม่อยากลืมกลับจำ สิ่งที่ยอยากจำกลับลืม
- ช่องว่างระหว่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับสถานการณ์ในอุดมคติหรือที่ตั้งเป้าหมายไว้

ปัญหา คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะที่บุคคลยังไม่สามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย

สิ่งที่ต้องคิด

- ปัญหาที่เราเห็น อาจมีมากกว่าที่เราคิด
- ปัญหาที่ปรากฏ ซับซ้อนมากกว่าที่วิเคราะห์
- ปัญหาที่มีผลกระทบต่อคนอื่นมากกว่าที่เราเห็น
- ปัญหาที่ไว้ใจให้แก้ไข “อย่าหนีปัญหา และอย่าให้ปัญหามาคุมชะตาชีวิตเรา”

วิธีคิดแบบอริยสัจ

วิธีคิดแบบอริยสัจ เรียกตามทางธรรมะว่า “วิธีแห่งความดับทุกข์” เริ่มจากปัญหาหรือทุกข์ ทำความเข้าใจให้ชัดเจน สืบค้นหาสาเหตุ วางแผนกำจัดสาเหตุปัญหา

ขั้นตอนของวิธีคิดแบบอริยสัจ

วิธีคิดแบบอริยสัจ มีวิธีการปฏิบัติ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. **ทุกข์** คือ การกำหนดให้รู้จักสภาพทุกข์ หมายถึง ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ เนื่องจากสภาวะที่ทนได้ยาก เป็นสภาวะที่บีบคั้นจิตใจ ความขัดแย้ง การขาดความเที่ยงแท้ การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ความไม่สมปรารถนา เมื่อเกิดทุกข์เราต้องไม่ประมาท และต้องพร้อมที่จะเผชิญกับความป็นจริง

2. สมุทัย คือ การกำหนดเหตุแห่งทุกข์เพื่อกำจัด หมายถึง เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ เป็นสิ่งเริ่มต้นที่ทำให้เกิดทุกข์ ทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุที่แตกต่างกันออกไปแต่สาเหตุที่แท้จริงที่ก่อให้เกิดทุกข์ก็คือ ตัณหาหรือความอยาก ความต้องการ มี 3 ประการ คือ ความอยากได้สิ่งที่ปรารถนาทุกอย่าง ความอยากเป็นนั่นอยากเป็นนี่ และความไม่อยากเป็นนั่นเป็นนี่

3. นิโรธ คือ การดับทุกข์อย่างมีจุดหมาย ต้องกำหนดว่าจุดหมายที่ต้องการคืออะไร เป็นความดับทุกข์หรือภาวะที่ทำให้ตัณหาดับสิ้นไป ทุกข์ที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากความอยาก ถ้าลดความอยากได้มากเท่าไรทุกข์ก็ย่อมน้อยลงไปด้วย แต่ถ้าเราดับได้โดยสิ้นเชิงชีวิตก็จะมีแต่ความสงบ

4. มรรค คือ การกำหนดวิธีการ ในรายละเอียดและปฏิบัติเพื่อกำจัดปัญหา เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความทุกข์ ซึ่งมรรคมีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

4.1 ความเห็นชอบ หมายถึง การเห็นตามความจริงและรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี

4.2 ความดำริชอบ หมายถึง การไม่คิดดุ่มหลงให้เกิดสุขในอารมณ์ ไม่คิดอาฆาตพยาบาท และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

4.3 การเจรจาชอบ หมายถึง การพูดในสิ่งดี ไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย พูดไร้สาระ

4.4 การกระทำชอบ หมายถึง การกระทำในสิ่งดี ไม่ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม

4.5 การเลี้ยงชีพชอบ หมายถึง การประกอบอาชีพสุจริต ไม่คดโกง หลอกลวง กระทำในสิ่งที่เป็นผลร้ายต่อผู้อื่น

4.6 พยายามชอบ หมายถึง พยายามป้องกันไม่ให้เกิดความชั่ว พยายามกำจัดความชั่วที่มีอยู่ให้หมดไป พยายามสร้างความดีที่ยังไม่เกิดให้เกิด และพยายามรักษาความดีที่มีให้คงอยู่ต่อไป

4.7 การระลึกชอบ หมายถึง ระลึกอยู่เสมอว่าสิ่งที่รู้สิ่งที่เห็นนั้นเป็นไปตามความเป็นจริง

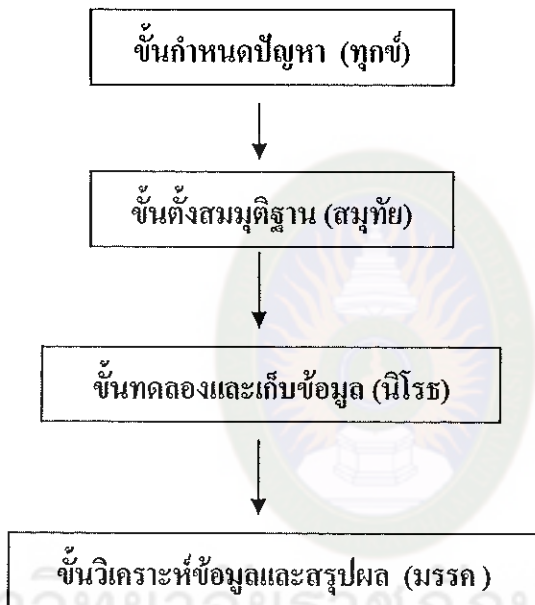
4.8 การตั้งจิตมั่นชอบ หมายถึง การที่สามารถตั้งจิตใจให้จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นาน

วิธีคิดแบบอริยสัจกับกระบวนการแก้ปัญหา

วิธีคิดแบบอริยสัจเป็นการแก้ปัญหาที่มีระบบและขั้นตอนตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดังนี้

1. ขึ้นกำหนดปัญหา (ทุกข์) คือ การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข ทำความเข้าใจปัญหา

2. **ขั้นตั้งสมมติฐาน (สมมุติ)** คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐาน
3. **ขั้นเก็บข้อมูล (นิโรธ)** คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (มรรค)** คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปวิธีคิดแบบอริยสังข์กับกระบวนการแก้ปัญหา สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ดังนั้นวิธีคิดแบบอริยสังข์จึงเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีระบบและขั้นตอนการปฏิบัติชัดเจน และเป็นสากล

การรู้จัก

การรู้จัก เป็นกลยุทธ์การจัดการเพื่อสร้างความมั่นใจว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ การรู้จักจะเกี่ยวข้องกับการคิด การควบคุมการคิด การกำหนดวิธีการที่เหมาะสม การตรวจสอบการปฏิบัติ และการประเมินการรู้จัก การรู้จักจะใช้ควบคู่กับกลยุทธ์การคิด การคิดเป็น คือการรู้วิธีแก้ปัญหา ในแง่ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดเชิงเหตุผลและไตร่ตรองข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แต่การรู้จัก คือ การตระหนักและจัดการการคิดและการเรียนรู้ การกำกับกับการแก้ปัญหาให้บรรลุผล ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณนำมาใช้ร่วมกับการรู้จักจะช่วยให้การแก้ปัญหาบรรลุผล

องค์ประกอบของการรู้คิด

การรู้คิดมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปด้านกระบวนการคิด ศักยภาพการคิดของตน งาน และกลวิธี
2. ประสบการณ์ด้านการคิด และความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนรู้
3. เป้าหมายหรืองาน เป็นวัตถุประสงค์ของการคิดในการใช้ความรู้และประสบการณ์
4. การกระทำหรือกลวิธี การเลือกวิธีการหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลที่

กำหนด

เทคนิคการรู้คิด

โดยทั่วไปนิยมใช้การถามคำถามตนเองในขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การควบคุมตนเอง และการประเมินตนเอง คำถามมี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 การถามคำถามเพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถเข้าถึงและเข้าใจความรู้ ตัดสินใจอย่างน่าเชื่อถือเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 การใช้การรู้คิดตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการ รู้สิ่งที่ตนรู้และสิ่งที่ตนยังไม่รู้ในการคิดระดับต่างๆ รู้วิธีกำกับและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ใหม่

เทคนิคการรู้คิดเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานด้านความเข้าใจ การใช้ประโยชน์ และความน่าเชื่อถือ มีดังนี้

1. ความสามารถเข้าใจได้ เป็นวิธีสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสาระการคิดของตนเอง และประเมินความสามารถเข้าใจแนวคิดใหม่ โดยถามคำถามตนเองว่า
 “สิ่งนี้มีความหมาย ต่อข้าพเจ้าหรือไม่”
 “วิธีคิดเกี่ยวกับการคิดของบุคคลนี้จะช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจแนวคิดนั้นหรือไม่”
2. ความสามารถในการนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง เป็นความสามารถของบุคคลในการนำความรู้เกี่ยวกับความคิดของตนในบริบทหนึ่งไปใช้ในบริบทอื่นๆ ถามตนเองว่า
 “แนวคิดนี้จะช่วยให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ เข้าใจการเรียนรู้เรื่องอื่นได้หรือไม่”
 “ประสบการณ์ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนของข้าพเจ้าจะช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจแนวคิดใหม่นี้ได้หรือไม่”
3. ความสามารถเชื่อถือได้ เป็นเทคนิคการตรวจสอบความเชื่อของตนในแนวคิดหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือก เพื่อแสวงหาหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งนั้น จะถามตนเองว่า
 “ข้าพเจ้าควรจะเชื่อความคิดนี้อย่างจริงจังได้หรือไม่”

สรุปว่าการรู้คิด เป็นกระบวนการจัดการและควบคุมการรู้คิดของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสะท้อนความคิดของตน การรู้คิด คือ การมีความรู้เกี่ยวกับการคิด และการกำกับกระบวนการคิดในการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้ที่มีการรู้คิดสามารถกำกับ

การเรียนรู้ของตนเอง ตระหนักเกี่ยวกับการรู้คิดและควบคุมการรู้คิดของบุคคล ใช้คำถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ การนำไปใช้ประโยชน์ และความน่าเชื่อถือ

การคิดหาเหตุผล

1. การระบุประเด็นปัญหา

หากเราไม่ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานั้น เราอาจจะกระทำการที่ไม่ตรงกับความจริงและปัญหานั้นไม่ได้รับการแก้ไข การระบุประเด็นปัญหาช่วยให้เราเข้าใจสถานการณ์ชัดเจนมากขึ้น

การระบุประเด็น ต้องพิจารณาแนวคิดหลักของข้อมูลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติ กล่าวถึงประเด็นในรูปคำถามที่สามารถตอบได้ว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” และบทวนการกำหนดประเด็นกับข้อมูลที่ได้รับมา

ตัวอย่าง

คนที่มีอายุ 18 ปี หลายคนทำหน้าที่รับใช้ประเทศชาติ ไม่สงสัยเลยว่าคนที่รับใช้ประเทศชาติหลายคนควรได้รับอนุญาตให้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประเด็นนี้คือคนที่มีอายุ 18 ปีหลายคนควรจะได้รับอนุญาตให้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ คำว่า “หลาย” เป็นการกล่าวอย่างไม่เป็นกลาง ข้อมูลคลุมเคลือ

ในการสนทนาบางครั้งคู่สนทนาจะถกเถียงกันละประเด็น อาจทำให้เกิดความสับสน ผิดพลาด และประเด็นสับสนเพื่อให้ได้รับเหตุผลสนับสนุน หรืออาจหลีกเลี่ยงเพื่อปิดบังปัญหา

ตัวอย่าง

คุณเองก็คงเห็นสิ่งนี้เป็นการทดลอง ผมมั่นใจว่าชาวบ้านไม่ยอมเป็นหนูทดลองยา แม้จะยืนยันว่าเป็นการสาธิต ไม่มีใครตกเป็นเหยื่อ เป้าหมายนี้ไม่ใช่เพื่อค้นหาสิ่งใหม่ แต่เพื่อชี้ให้เห็นบางสิ่งที่เราารู้แล้ว และเป้าหมายเพื่อศึกษาผลกระทบระยะยาวของสารคลอรีนที่มีต่อร่างกาย เป้าหมายการสาธิตจึงเป็นเป้าหมายด้านคุณค่า

ประเด็นนี้เองก็สนใจเป้าหมายด้านคุณค่าของการสาธิตหรือการศึกษาผลกระทบระยะยาวของสารคลอรีน

2. การสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับหลักฐาน

การคิดมีเหตุผลเป็นการประเมินหลักฐาน การพิจารณาแค่บทสรุป มินำไปสู่ความเป็นจริงได้ เราต้องค้นหาความหนักแน่นของเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังข้อสรุป เข้าใจสิ่งที่กล่าวหรือเขียนไว้มีความชัดเจนหรือไม่ก่อนจึงจะสร้างความเข้าใจสาระของข้อโต้แย้ง การสร้างความกระจ่างมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เข้าใจหลักฐาน พิจารณาความชัดเจนของคำ ข้อความหรือโครงสร้าง จำแนกเหตุผล ความเหมือนและความต่าง และจำแนกข้อความที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

2.2 ระบุข้อโต้แย้ง พยายามหาเหตุผลหรือหลักฐานสนับสนุนข้อสรุปที่มีการโต้เถียงกัน สื่อให้เห็นเหตุผลที่ผู้นำเสนอต่อประเด็น “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย”

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อโต้แย้งกับข้อสรุป ข้อโต้แย้งเปรียบเสมือนโต๊ะข้อสรุป คือส่วนบนของโต๊ะ ขาโต๊ะ คือหลักฐานรองรับข้อสรุป วัตถุประสงค์ของข้อโต้แย้ง คือการหาหลักฐาน รองรับข้อสรุปเพื่อให้โต๊ะมั่นคงแข็งแรง

ตัวอย่าง

“ผมได้ยืนยันว่าคุณจะดื่มสารคลอรีนในน้ำประปา คุณคงคิดว่าวิธีนี้จะทำให้น้ำประปาดีขึ้นแต่สารคลอรีนเป็นอันตรายต่อสุขภาพ คนไม่ฉลาดเท่านั้นที่ทำ”

ข้อโต้แย้งนี้แสดงถึงประเด็นว่า คุณควรดื่มสารคลอรีนในน้ำประปาหรือไม่

2.3 ระบุข้อสรุป เมื่อเผชิญกับข้อสรุปของผู้อื่น เราต้องตัดสินใจยอมรับเป็นข้อสรุปของเราจนกว่าเราจะเข้าใจข้อมูลที่นำเสนอ แล้วระบุข้อสรุปและหลักฐาน

วิธีการระบุข้อสรุป ค้นหา “ดังนั้น” หรือ “สรุปว่า” จากข้อความสนทนาหรือในเอกสาร หากไม่มีการกล่าวคำนั้น ให้ตั้งคำถามว่า “เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร ทำไมจึงเกิดสิ่งนั้น”

2.4 เข้าใจบริบท ปัญหาของใคร เกิดขึ้นที่ไหน สถานการณ์รอบๆ ประเด็นปัญหาเป็นอย่างไร ช่วยให้เราสามารถระบุประเด็นปัญหาชัดเจน

3. การคิดหาเหตุผลสำหรับการตัดสินใจ

การตัดสินใจแก้ปัญหาต้องมีความน่าเชื่อถือในการให้เหตุผลของตนเองกับการให้เหตุผลของผู้อื่นเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลและการสังเกต มีความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการ

สังเกต ตั้งคำถามซักถามตนเองว่า “หลักฐานนั้นขัดแย้งกับความเห็นส่วนตัวหรือไม่ ขัดแย้งกับ
สิ่งที่ตนรู้มาก่อนหรือไม่ และแหล่งที่มาของหลักฐานนั้นเชื่อถือได้หรือไม่” โดยตัดสินหลักฐาน
มีความชัดเจน ไม่คลุมเคลือ บริบททำให้หลักฐานมีน้ำหนักมากขึ้นหรืออ่อนลง หลักฐาน
น่าเชื่อถือ สอดคล้อง และหลักฐานสนับสนุนข้อสรุปหรือไม่อาศัยเกณฑ์ด้านความชำนาญ มี
ชื่อเสียง ปราศจากข้อโต้แย้ง ความสอดคล้องกับแหล่งข้อมูล การสังเกต และการจดบันทึกการ
สังเกต และความเพียงพอของหลักฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบงานที่ 1

เรื่อง วิธีคิดแบบอริยสัจ

เวลา 30 นาที

1. จงอ่านประกาศ แล้วอธิบายสิ่งต่อไปนี้

ประกาศนี้จัดทำขึ้นสำหรับใคร ทำไมจึงออกประกาศนี้ หากป้องกันปัญหาจะอย่างไร

2. จงสังเกตเหตุการณ์ในภาพต่อไปนี้ ตั้งคำถามและค้นหาคำตอบ

3. ภาพในข้อ 2 ท่านคิดว่าเหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นในเมืองมหาสารคามหรือไม่ เพราะเหตุใด

4. เขียนแผนแสดงความสัมพันธ์ของปัญหาและการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักคิด

ปัญหา (ทุกข์) -----

สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) -----

ทางเลือกในการแก้ปัญหา (นิโรธ)

ทางเลือกที่
เป็นไปได้

ผลกระทบด้านบวก

ความคิดเห็น

ความสำคัญ

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

ทางเลือกที่ดีที่สุด

วิธีแก้ปัญหา (มรรค) -----

5. ท่านคิดว่าข้อความต่อไปนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

5.1 การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
เลือกผู้แทนที่ดีไปทำหน้าที่แทนเราในสภาผู้แทนราษฎร ถ้าเรายอมขายสิทธิขายเสียงเท่ากับเรา
ยอมขายชาติ เปิด โอกาสให้คน โกงเข้าสภาฯ ในที่สุดประเทศชาติล่มจม ประชาชนเดือดร้อน
หยุดขายสิทธิขายเสียงกันเถอะ ประเทศไทยจะได้เจริญก้าวหน้า

5.2 ขอยืนยันเลขเบิ้ล 22 โปร่งใส – นายวันชัย สุระตระกูล ผ.อ. สำนักงานสลากกินแบ่ง
รัฐบาลกล่าวว่า กรณีที่หลายคนต่างบอกว่า การออกเลขรางวัลมีลี้ลับเลข เพราะ ที่ออกมาแต่ละ
งวดซ้ำกัน รวมทั้งมีเลขเบิ้ลบ่อยครั้งนั้น (มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 2 เมษายน 2553)

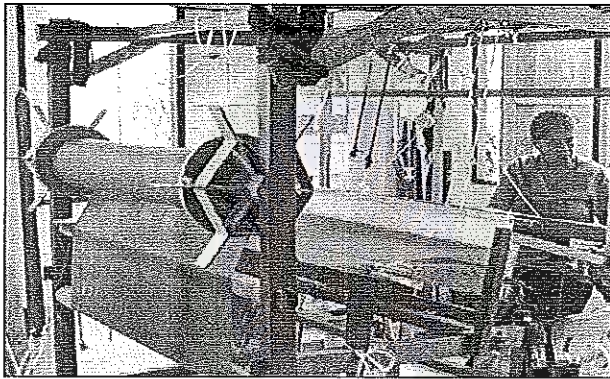
5.3 ยุติการเดินรถเป็นการชั่วคราว - นายมนตรี บุญเปี่ยม ผ.ช.ผ.อ.ฝ่ายเดินรถ องค์การขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ กล่าวว่าจนถึงขณะนี้ ขสมก. ให้ยุติการเดินรถเป็นการชั่วคราวหลังจากการเคลื่อนไหวมุขมปิดถนน(มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 2 เมษายน 2553)

5.4 วัยรุ่นที่มีชีวิตสบาย ขาดการออกกำลังกาย รับประทานอาหารไม่จำกัดเวลา ประเภทและปริมาณทำให้เกิดโรคอ้วน พบว่าวัยรุ่นหรือเด็กที่มีน้ำหนักเกิน มักเกิดโรคอ้วนเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (กองอนามัยชุมชน กระทรวงสาธารณสุข)

6. จงสังเกตภาพ และข้อความ “ป่าสุโขใจร่ำรวยผิดปกติ”

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความนั้น เพราะเหตุใด

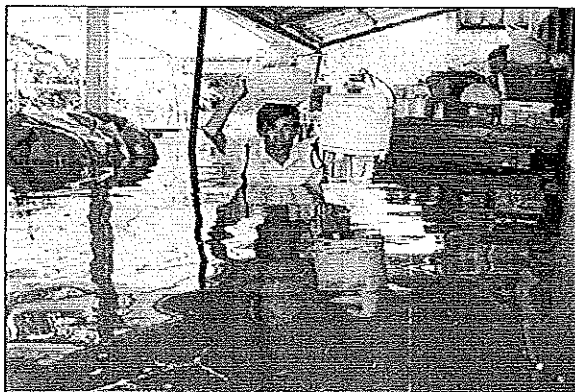
6.2 ท่านคิดว่าข้อความใดจึงจะเหมาะสม

7. จงสังเกตเหตุการณ์น้ำท่วม และข้อความ “นี่แหละกรรมตามสนอง ชอบลักลอบตัดต้นไม้ในป่าสงวน เทพารักษ์จึงลงโทษ”

7.1 ท่านเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

7.2 ชายคนนี้จะควรจะทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้

8. จงสังเกตพระภิกษุในภาพนี้ และข้อความ “พระยอมคุ้มครองคนดี”

8.1 ท่านเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

8.2 ท่านคิดว่าพระภิกษุองค์นี้ควรมีทางเลือกใดบ้าง ทางเลือกใดที่เหมาะสมที่สุด

9. จากการทำแบบฝึกหัดในข้อ 1-8 สามารถสรุปวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดได้ดังนี้

9.1 วิธีคิดแบบอริยสัจ คืออะไร

9.2 วิธีคิดแบบอริยสัจ มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบงานที่ 2

เรื่อง การให้เหตุผล

เวลา 30 นาที

1. จงบอกเหตุการณ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดมหาสารคามที่ผ่านมา
 - 1.1 ปัญหาการเลือกตั้งที่ผ่านมา
 - 1.2 ข้อโต้แย้งที่ว่า “เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีหลายคน ไปลงคะแนนเลือกตั้ง” เป็นความจริงหรือไม่
 - 1.3 สิ่งใดเป็นข้อสรุปของการเลือกตั้งที่ผ่านมา

- 1.4 หากปฏิบัติตามประกาศนี้โดยเคร่งครัดจะแก้ปัญหาได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 2.2 การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมควรมีปัจจัยใด
 - 2.3. สิ่งใดเป็นข้อสรุปของการเลือกตั้งส.ส. ครั้งต่อไปของจังหวัดมหาสารคาม
2. สำนักงานสาธารณสุขกล่าวเตือนประชาชนชาวมหาสารคามว่า “น้ำประปามีสารพิษเจือปนหลายคนดื่มน้ำประปามีอาการท้องร่วง อาเจียน และเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล”
 - 2.1 เกิดอะไรขึ้นกับชาวมหาสารคาม
 - 2.2 ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานั้นได้
 3. สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม ได้ทดลองเพื่อหาสาเหตุการตายของเป็ด โดยให้อาหารที่แตกต่างกัน ตั้งสมมติฐานว่า หนอนผักบุ้งเป็นพิษทำให้เป็ดตาย แล้วบันทึกผลการเลี้ยงดังนี้

พันธุ์เป็ด	จำนวน	อาหารธรรมชาติ		อาหารธรรมชาติ + ผักบุง	
		ตาย	แข็งแรง	ตาย	แข็งแรง
เป็ดพันธุ์ไก่อู่	40	12	8	2	18
เป็ดเทศ	40	8	12	0	20

3.1 ประเด็นสำคัญของการทดลองนี้

3.2 ข้อสรุปของผลการทดลองนี้

3.3 ผู้ทดลองบันทึกว่า “ระหว่างการทดลองเป็ดที่กินผักบุงตาย 20 ตัว แต่เป็ดที่กินอาหารธรรมชาติไม่ตาย” บันทึกนี้เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

3.4 ผู้ทดลองได้ปรึกษาหารือกับนักวิทยาศาสตร์และนายกอบต. เกี่ยวกับการทดลองนี้ ท่านคิดว่าการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมสำหรับเรื่องนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

4. ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมีลักษณะใด

4.1 ข้อมูลชัดเจน ถูกต้อง ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง ตรวจสอบได้

4.2 ข้อมูลมีความเกี่ยวข้อง และสอดคล้องกัน

4.3 ข้อมูลมีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ข้อโต้แย้ง และการกล่าวอ้างที่เกินจริง

4.4 ข้อมูลที่เป็นผลงานของผู้เชี่ยวชาญและมีชื่อเสียงเฉพาะทาง ได้รับการยอมรับและปราศจากผลประโยชน์และขัดแย้ง

4.5 ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นส่วนตัว อาจเปลี่ยนแปลงไปตามการชักนำของผู้อื่น

4.6 ข้อมูลมีปริมาณเพียงพอ และจากหลายแหล่ง

5. เจ้าหน้าที่จากสำนักนายกรัฐมนตรีกำลังชี้แจงเรื่องการจัดทำโครงการดันกล้าอาชีพให้แก่ประชาชน อำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี

5.1 ท่านคิดว่ามีปัญหาใดบ้างที่จะเกิดขึ้นจากการสื่อสาร

5.2 เจ้าหน้าที่พูดภาษาอีสานไม่ได้ โครงการนี้จะบรรลุเป้าหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด

5.3 สิ่งใดเป็นข้อสรุปของการสื่อสารนี้

5.4 จากข้อ 5.3 “การสื่อสารที่ดี” ควรมีลักษณะใด

ใบงานที่ 3

เรื่อง ปัญหาชุมชน เมืองมหาสารคาม

เวลา 3 ชั่วโมง

สถานการณ์

ประชาชนในชุมชนเมืองมหาสารคามกำลังประสบปัญหาน้ำท่วมถนน บ้านเรือน และไร่นาของราษฎรได้รับความเสียหายมหาศาล ราษฎรบางครอบครัวต้องอาศัยบนหลังคาบ้านมา 2 วันแล้ว ขาดน้ำ อาหาร และที่อยู่อาศัย มีอาการท้องร่วง เจ็บป่วย และมีหญิงตั้งครรภ์ใกล้คลอดหลายคน เด็กและคนชราต้องนอนในเพิงบนถนน รอคอยความช่วยเหลือ มีการโจรกรรมและลักขโมยทรัพย์สินของราษฎรผู้ประสบอุทกภัยบ่อยมาก

ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการชุมชนเมืองมหาสารคาม จะจัดความเดือดร้อนของชุมชนอย่างไร

คำชี้แจง

1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ชุมชนเมืองมหาสารคาม
2. เลือกชุมชนที่ท่านสนใจจะศึกษา เลือกประเด็น
3. นำวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดไปใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
4. เขียนแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาและแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลงานกลุ่มในห้องเรียน

แผนจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน

เวลา 6 ชั่วโมง

แนวคิดหลัก

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจแสดงถึงฐานะ ความเป็นอยู่ การมีงานทำ และรายได้ของประชาชนในภาพรวม ชุมชนนับเป็นรากฐานที่มั่นคงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ มีทุนทางสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต้องเกิดจากความเข้าใจ ความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมของชุมชนและความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชนโดยรวม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. สืบค้น และอธิบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน
2. อธิบาย และยกตัวอย่างชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจชุมชน
3. อภิปรายการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด
4. สรุปและเขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัญหาและการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและหลักการเศรษฐกิจชุมชน
2. อธิบายและยกตัวอย่างชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจชุมชน
3. อธิบายการนำวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดไปใช้ประโยชน์ได้
4. สรุปและเขียนแผนภาพความสัมพันธ์ของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดได้

ขอบข่ายเนื้อหา

1. เศรษฐกิจชุมชน
2. วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด

กระบวนการฝึกอบรม

1. ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (5 นาที) ที่แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ และการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แล้วให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเป็น 6 ชั้น ดังนี้

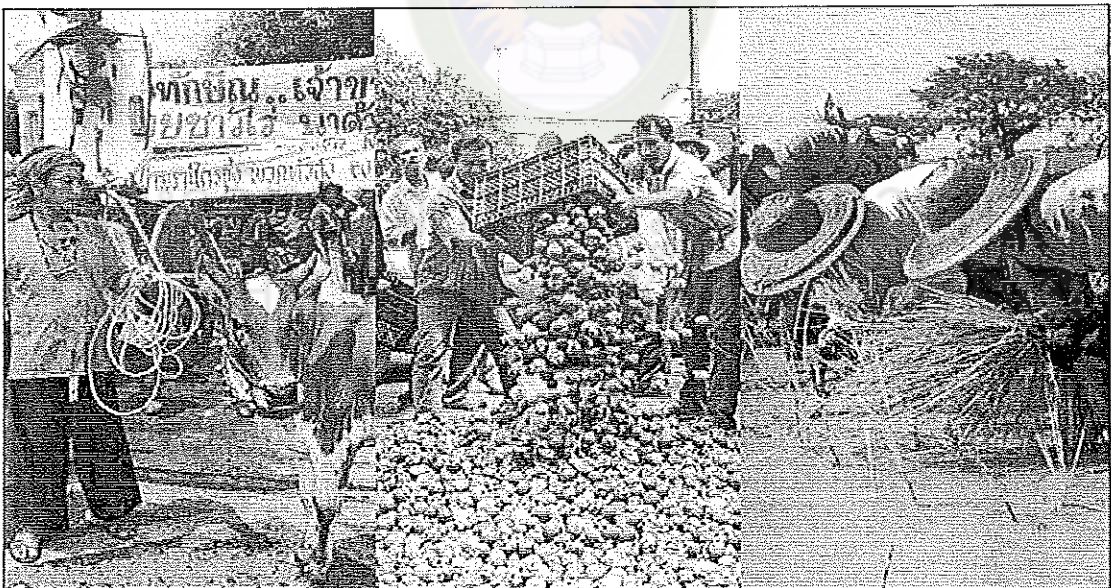
ชั้นที่ 1 ชั้นเชื่อมโยงความรู้/ประสบการณ์เดิม

วิทยากรทบทวนเกี่ยวกับบทเรียนที่ผ่านมาเกี่ยวกับวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด และแนะนำบทเรียนใหม่

วิทยากรสนทนากับสภาพเศรษฐกิจทั่วไปในประเทศไทยในปัจจุบัน ชักถามผู้เข้าอบรมว่ามีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกับสภาพเศรษฐกิจของไทยในอดีต 10 ปีที่แล้วอย่างไร สุ่มให้ผู้เข้าอบรมยกตัวอย่างสภาพเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองและเศรษฐกิจที่ตกต่ำของไทย

วิทยากรอธิบายความหมาย ความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และกรณีตัวอย่างของเศรษฐกิจชุมชน ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาเพิ่มเติมจากใบความรู้

วิทยากรนำรูปภาพข่าวเศรษฐกิจไทย ชักถามผู้เข้าอบรมเพื่อกระตุ้นความสนใจ อยากรู้ อยากรูเห็น และแสดงความคิดเห็น

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยเป็นปัญหาหรือไม่ อย่างไร

ทำไมเกษตรกรไทยจึงชุมนุมประท้วง

ชุมชนประท้วงของเกษตรกรจะหมดไปต้องอาศัยปัจจัยใดบ้าง

ผู้เข้าอบรมศึกษาภาพ แล้วตอบคำถามวิทยากรดังนี้

1. เมื่อผู้เข้าอบรมศึกษาเศรษฐกิจชุมชนและศึกษาเหตุการณ์ในภาพแล้ว ผู้เข้าอบรมเข้าใจหรือไม่ อย่างไร

2. การชุมนุมประท้วงของเกษตรกรมีผลกระทบต่อสิ่งใดบ้าง อะไรต้นเหตุของปัญหา

3. ถ้านำวิธีแก้ปัญหามาใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นจากการศึกษาภาพ และอ่านข่าวเพิ่มเติมแล้วอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายภายในกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา แล้วสรุปเป็นความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่ม

ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบแนวคิดเดิมของกลุ่มกับแนวคิดใหม่ที่ได้จากการสรุปภายในห้องเรียน โดยการซักถามตนเองว่าส่วนใดของแนวคิดที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมส่วนใดบ้าง แนวคิดเดิมของกลุ่มเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และมีส่วนใดสัมพันธ์กัน แนวคิดของกลุ่มอื่นช่วยให้คนได้เรียนรู้อะไรบ้าง แล้วจบบันทึกในอนุทินของตนเอง

วิทยากรอธิบายการแก้ปัญหาและประโยชน์ของการใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้จักกับปัญหาเศรษฐกิจชุมชนตัวอย่างในใบความรู้ ผู้เข้าอบรมช่วยกันสรุปขั้นตอนการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้จักและเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอยากรู้ วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันเรียบเรียงถ้อยคำสำนวนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา

ขั้นเผชิญสถานการณ์/ปัญหา

วิทยากรนำเสนอสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชุมชน กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามที่ตนอยากรู้ และค้นหาหลักฐานโต้แย้งความคิดนั้น โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. สภาพเศรษฐกิจในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง มีลักษณะเหมือนหรือต่างกัน

2. ในชุมชนของผู้เข้าอบรมมีปัญหาใดบ้าง ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร อะไรคือสาเหตุ และปัจจัยที่ช่วยให้ปัญหานั้นหมดไป

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนสะท้อนความคิดเห็นของตนเองภายในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม

ขั้นฝึกปฏิบัติ

วิทยากรแจกใบงานที่ 1-2 ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม และอธิบายจุดประสงค์ ขั้นตอนการทำกิจกรรม ผู้เข้าอบรมแต่ละคนศึกษากิจกรรมในใบงาน ทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่มของตนเอง

ตัวแทนผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบในใบงานที่ 1-2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในห้องเรียน ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความคิดเห็นที่เหมือนและต่างกัน แล้วนำไปสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

ขั้นสะท้อนตนเอง

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนและซักถามตนเองโดยใช้คำถาม

1. ผู้เข้าอบรมเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจ และการรู้จัก ได้ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

2. สาระสำคัญส่วนใดของเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักที่ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดีแล้ว

3. สาระสำคัญส่วนใดของเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักที่ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจ เรื่องใดที่เข้าใจยากที่สุด และอะไรทำให้เรื่องนั้นเข้าใจยาก

4. มีอะไรบ้างที่ผู้เข้าอบรมเคยรู้มาก่อน แล้วช่วยให้เข้าใจกิจกรรมนี้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันอภิปรายผลการฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้เข้าอบรมบันทึกความคิดเห็นของเพื่อนกลุ่มอื่นที่มีความคิดเห็นเหมือนและแตกต่างจากกลุ่มของตนเอง แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันและสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเสนอแนวความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มอื่นเพื่อให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ขั้นฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม

วิทยากรแจกใบงานที่ 3 และชี้แจงวัตถุประสงค์การทำกิจกรรม ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษากิจกรรมในใบงาน วางแผนการทำกิจกรรม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เลือกชุมชนเป้าหมาย เก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชน และร่วมกันสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม

วิทยากรให้ตัวแทนผู้เข้าอบรมของแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ให้โอกาสผู้เข้าอบรมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและจดบันทึกสิ่งที่เหมือนและต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มตนเอง แล้วนำไปสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม เขียนแผนผังแสดงกระบวนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จัก

ขั้นประเมินการคิด

วิทยากรอธิบายหลักการของวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดเพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปเชื่อมกับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและมีเหตุผล สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวาง และหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่ายังมีอะไรอีกไหมที่ผู้เข้าอบรมอยากรู้เกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน ผู้เข้าอบรมเสนอแนวคิดอย่างหลากหลาย เช่น การนำวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดไปใช้แก้ปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่าวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิดสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ ให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และสรุปแนวคิดที่ถูกต้อง

วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับคนอื่นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีสาระสำคัญใดที่สอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู่มาก่อนแล้ว มีสิ่งใดยังไม่เข้าใจและไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีสาระสำคัญอื่นที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรสุ่มถามผู้เข้าอบรมเป็นรายบุคคลเพื่อประเมินความเข้าใจ และให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม

สื่อ/นวัตกรรม

1. รูปแบบการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด
2. ใบงานที่ 1, 2 และ 3
3. ใบความรู้

แหล่งเรียนรู้

ชุมชนเมืองมหาสารคาม

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่ต้องการวัด
 - 1.1 ความรู้ ความเข้าใจ
 - 1.2 การทำกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมการคิด
2. รายการประเมิน

- 2.1 การแสดงความคิดเห็น
- 2.2 การตอบคำถาม
- 2.3 การทำกิจกรรมกลุ่ม
- 2.4 การสรุปผลการทำกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

บันทึกผลการจัดกิจกรรมฝึกอบรม

.....

ลงชื่อ วิทยากร
(.....)
...../...../.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบความรู้

เศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชนคืออะไร

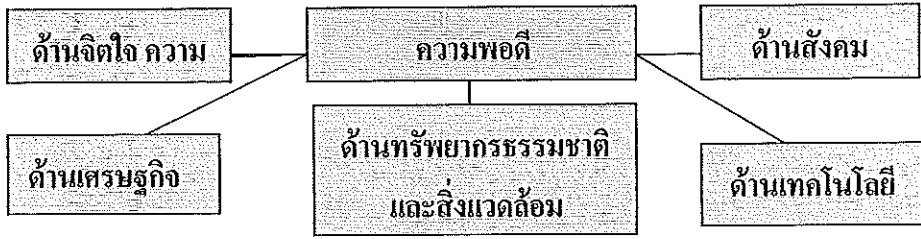
“เศรษฐกิจชุมชน” มาจากคำ “ชุมชน” หมายถึง ครอบครัวหลายครอบครัวที่มาอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และ “เศรษฐกิจ” หมายถึง การผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยผ่านกระบวนการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตซึ่งกันและกัน ดังนั้น “เศรษฐกิจชุมชน” หมายถึง การดำเนินการทางเศรษฐกิจท้องถิ่น ในมิติทางเศรษฐกิจ รายได้ รายจ่าย ผลผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยมีระบบเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และระบบคุณค่า ให้ชุมชนมีส่วนร่วม คือ มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ทุนของชุมชนทั้งที่เป็นสินค้านทุน(เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตต่างๆที่สามารถจัดหามาได้ตามศักยภาพ) ทุนทางเศรษฐกิจ (ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิประเทศ การคมนาคมขนส่ง) และทุนทางสังคม (วิถีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน สถานีนอามัย)

ทำไมต้องเศรษฐกิจชุมชน

ภาพรวมการพัฒนาประเทศในระยะ 4 ทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาขาดความสมดุลเกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ภาวะการว่างงานและความยากจนเพิ่มขึ้น มาตรฐานความเป็นอยู่ของคนไทยมีแนวโน้มลดลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม มีความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยม ขาดการกั่นกรองและเลือกใช้วัฒนธรรมสมัยใหม่จากต่างประเทศที่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น

เศรษฐกิจชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ชุมชนชนบทไทยมีศักยภาพในการรองรับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจได้ มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและแหล่งอาหาร เศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นฐานรองรับเศรษฐกิจไทย ค้ำจุนสังคมและวัฒนธรรมไทย และเป็นพลังเสริมสร้างความมั่นคงและเอกราชของชาติ ในลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจพึ่งตนเองที่มีอิสระและเสรีภาพทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง สอดคล้องกับพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวฯ ให้เน้นเศรษฐกิจพอเพียงเพื่ออยู่เพื่อกิน เน้นความพอดี 5 ด้าน

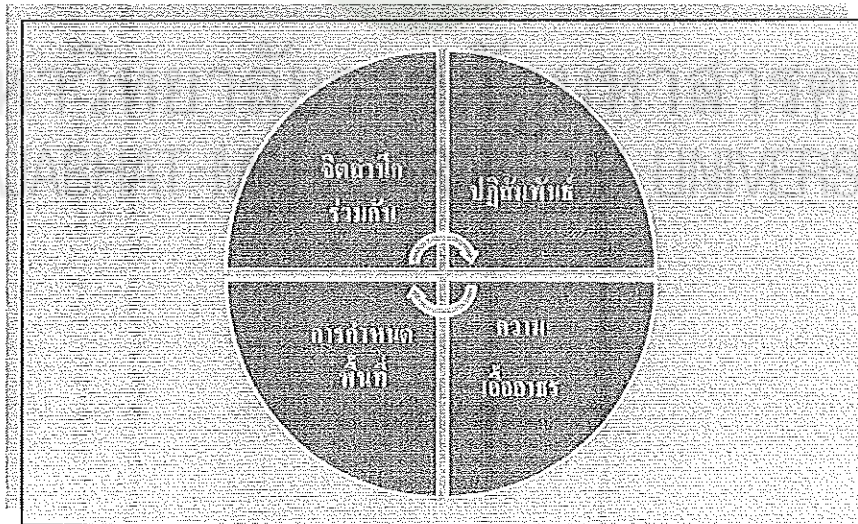

เศรษฐกิจชุมชน คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่ จากการใช้ “ทุนของชุมชน”

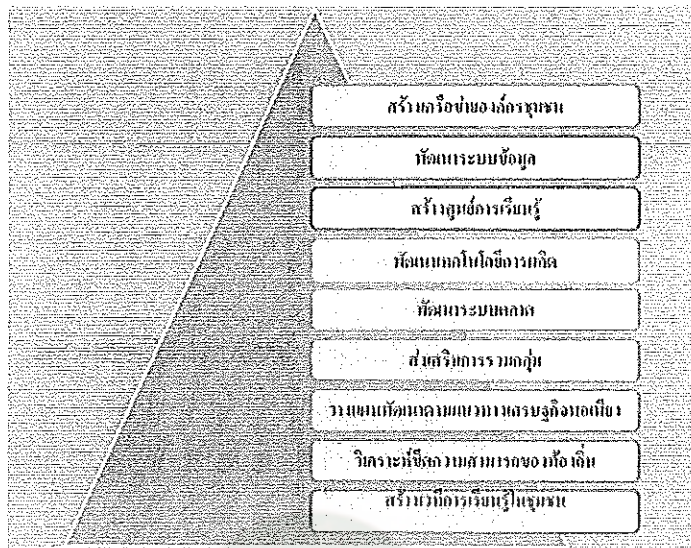
สมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจว่า จะผลิตอะไร ได้บ้างตามศักยภาพและทุนประเภทต่างๆ ที่มีอยู่จะผลิตอย่างไร โดยที่ชุมชนสามารถ คิดเอง ทำเอง ได้

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริ “ระเบิดจากข้างใน” ต้องเริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก

เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงเน้นการพัฒนาขีดความสามารถของคน ครอบครัว และชุมชน โดยมีปัจจัยสำคัญดังนี้

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สร้างเวทีการเรียนรู้ในชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน วิเคราะห์ขีดความสามารถของท้องถิ่น วางแผนพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะต่างๆ อาทิ กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น สร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การเก็บรักษา การแปรรูปอาหาร พัฒนาระบบตลาด สร้างศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาระบบข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

กรณีตัวอย่างของเศรษฐกิจชุมชนบ้านบ่อลูกตั้ง

ชุมชนบ้านบ่อลูกตั้ง ต.คลองหินปูน อ.วังน้ำเย็น จ.สระแก้ว เริ่มเกิดขึ้นในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2512 โดยเริ่มจากคนในจังหวัดอื่นย้ายถิ่นฐานเข้ามา ด้วยความต้องการหาแหล่งที่ดินทำกินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ชุมชนบ้านบ่อลูกตั้งมีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบ ในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนประชากรตามทะเบียนบ้าน 200 หลังคาเรือน แต่อยู่จริงในหมู่บ้าน 149 หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรทั้งหมด 768 คน อยู่จริง 293 คน

กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดพื้นที่ป่าในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว ซึ่งเป็นพื้นที่ทับซ้อนกับพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ชาวบ้านต้องอพยพไปหาที่ทำกินใหม่ในเขตพื้นที่ป่าลึก เกษตรกรขาดแคลนทุนทรัพย์ในการทำไร่ นิยมกู้เงินกับนายทุนในหมู่บ้าน ที่มีดอกเบี้ยสูง ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินรุงรัง พื้นที่อำเภอวังน้ำเย็นประสบปัญหาฝนแล้งและน้ำท่วม รวมทั้งการระบาดของด้กแตนป่าทั้งก้ำในฤดูเก็บเกี่ยว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตร

แนวคิดของชุมชนบ้านบ่อลูกรังในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ชุมชนบ้านบ่อลูกรังได้จัดทำศูนย์ข้อมูลชุมชน จัดเก็บข้อมูลของกลุ่มองค์กรในชุมชน เช่น ประเภทของกลุ่ม กิจกรรม สถานะทางการเงิน รายชื่อหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้อมูลด้านวิถีชีวิต จัดทำข้อมูลระดับชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านบ่อลูกรัง ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญในการชักชวน สร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน เกี่ยวกับการทำข้อมูลชุมชน ความสำเร็จจากการจัดทำข้อมูลชุมชน ชุมชนสามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคม ทำให้ชุมชนได้รับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ

วิสาหกิจชุมชน "บ้านหนองสะโน" ชุมชนตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง

ที่นำภูมิใจกว่านั้น คือ หมู่บ้านหนองสะโน ต.คอนนางหงส์ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม ยังได้รับโล่รางวัลพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี "หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงยั่งยืนเป็นสุข" ระดับจังหวัด ประจำปี 2551 อีกด้วย ความภาคภูมิใจของชาวบ้านหนองสะโน เริ่มจากแรงผลักดันของ ปราโมทย์ แสงสว่าง วัย 45 ปี ในฐานะประธานบอร์ดวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองสะโน ซึ่งเล่าที่มาที่ไปของวิสาหกิจในชุมชนแห่งนี้ได้อย่างน่าสนใจยิ่ง

ปราโมทย์ บอกว่า วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองสะโนเกิดขึ้นเมื่อปี 2544 ตอนนั้นชาวบ้านที่นั่นยังไม่รู้ว่าด้วยชื่อว่า "วิสาหกิจชุมชน" คืออะไร รู้เพียงว่าหมู่บ้านของตนประสบปัญหาความยากจน และปัญหาทางสังคมซ้ำซากเท่านั้นเอง ปัญหาความยากจนที่นำมาสู่ปัญหาสังคมดังกล่าว จึงเป็นแรงผลักดันให้ปราโมทย์ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้น พร้อมแกนนำรวม 14 คน ได้ระดมสมองเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของลูกบ้านให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โจทย์สำคัญ คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ชาวบ้านพ้นจากความยากจนไปได้ และคำตอบคือการระดมทุนด้วยการ "ออมทรัพย์" เพราะเล็งเห็นว่าชาวบ้านมักจะมีเงินไม่พอใช้ แต่ละครอบครัวต้องไปหยิบยืมเงินเพื่อนบ้าน หรือญาติๆ ต่างหมู่บ้านมาใช้จ่ายอยู่เสมอ สถาบันการเงินของรัฐและเอกชนไม่ต้องไปฝืนถึงด้วยฐานะเช่นนี้ย่อมไม่มี "เครดิต" ให้กู้ยืม การระดมทุนของชาวบ้านเริ่มต้นการให้ชาวบ้านออมเงินก้อนแรกขึ้นต่คนละ 300 บาท โดยมีทุนก้อนแรกเพียง 5,500 บาท เท่านั้น เมื่อได้เงินก้อนมาแล้วก็นำเงินไปฝาก ธ.ก.ส. กำหนดเงื่อนไขให้สมาชิกสามารถกู้ได้ในอัตราฝาก 1 กู้ได้ 3 เท่า

การวางหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัดและความไว้วางใจของชาวบ้าน ทำให้วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองสะโนมีหุ้นทั้งหมด 15,000 หุ้น มีทุนดำเนินการ 1.2 ล้านบาท มีทุนวัสดุอุปกรณ์ผลิต 1.9 ล้านบาท สำหรับผลกำไรเมื่อปีนั้นผลแล้ว คณะกรรมการจะรับ 20% ทุนสำรอง 30% ปีนั้นผล

หุ้น 40% และเงินสาธารณะ 10% นอกจากนี้ ยังแยกเป็นกองทุนย่อยเพื่อให้การดำเนินการมีความคล่องตัว และตรงกับวัตถุประสงค์ของการใช้เงินมากที่สุด เช่น กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กลุ่มเกษตรพัฒนา กลุ่มร้านค้าชุมชน กลุ่มอนุรักษ์โคกระบือ กลุ่มผลิตน้ำประปา เป็นต้น

ปัจจุบันแต่ละกลุ่มเปิดขายหุ้นกันเองในอัตราหุ้นละ 100 บาทสามารถเลี้ยงกองทุนของตัวเองได้อย่างมั่นคง ชาวบ้านก็ไม่ต้องไปกู้เงิน "นอกระบบ" อีกต่อไป กว่าจะมีวันนี้ได้ ปรามิทย็ยอมรับว่า ช่วงแรกที่ดำเนินการมีปัญหาความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้นบ้างเหมือนกันเมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันก็จะใช้ "เวทีประชาคมหมู่บ้าน" เพื่อออกเสียงหาข้อสรุปในเรื่องนั้นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ขณะที่ สัมฤทธิ์ ต้นสวรรค์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองสะโน ก็ร่วมสวดดีแนวคิดวิสาหกิจชุมชน เพราะช่วยขจัดปัญหาความยากจน ได้ชะงัดแล้ว ยังเป็นการปฏิรูประบบสังคม วัฒนธรรมของชุมชนที่นี้ให้ดีขึ้นด้วย การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี คือ ปัจจุบันงานบุญหรืองานศพในชุมชนเจ้าภาพไม่ต้องเตรียมเหล่าให้แขกอีกต่อไป ยกเว้น "งานแต่ง" เพียงงานเดียวเท่านั้นที่ยังอนุโลมอยู่ ส่วนร้านค้าชุมชนก็เป็นตัวอย่างในการ "ไม่ขายเหล้า-บุหรี" เพื่อสร้างแบบอย่างที่ดีที่เด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ ผลจากการทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการศึกษาของลูกหลานมากขึ้น โดยมีมติร่วมกันว่าบทบาทของโรงเรียนจะสอนทั้งวิชาการและวิชาชีพ โดยเฉพาะวิชาชีพเกษตรกรรมและวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนมากที่สุด ปัจจุบัน โรงเรียนจึงสนองพันธกิจของชาวชุมชนด้วยการเปิดสอนวิชาชีพ ให้แก่นักเรียน เช่น การตั้งกลุ่มผลิตน้ำยาล้างจานขาม และทำไอศกรีมขาย ผลกำไรทั้งหมดจะอยู่ในรูป "เงินฝาก" และเมื่อเรียนจบแต่ละคนจะรับเงินปันผลคนละประมาณ 2,000-5,000 บาท

นี่เป็นตัวอย่างของชุมชนที่ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพึ่งตนเองที่นำเอา เข้มแข็งอย่าง และนำชื่นชมอย่างแท้จริง

ใบงานที่ 1

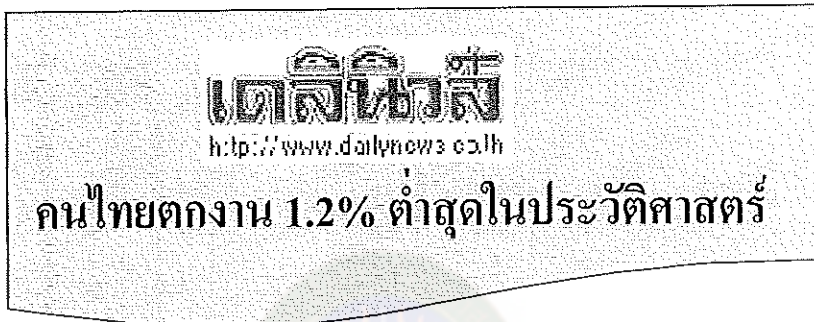
เรื่อง ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง

เวลา 30 นาที

1. จงอ่านพาดหัวข่าว และอธิบายหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ท่านเชื่อข่าวนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

1.2 หากร้อยละของคนไทยตกงานเป็นเช่นนี้ จะส่งผลดีต่อถึงไควบ้าง

2. จงศึกษาเหตุการณ์ในภาพ อ่านข่าว และตอบคำถาม

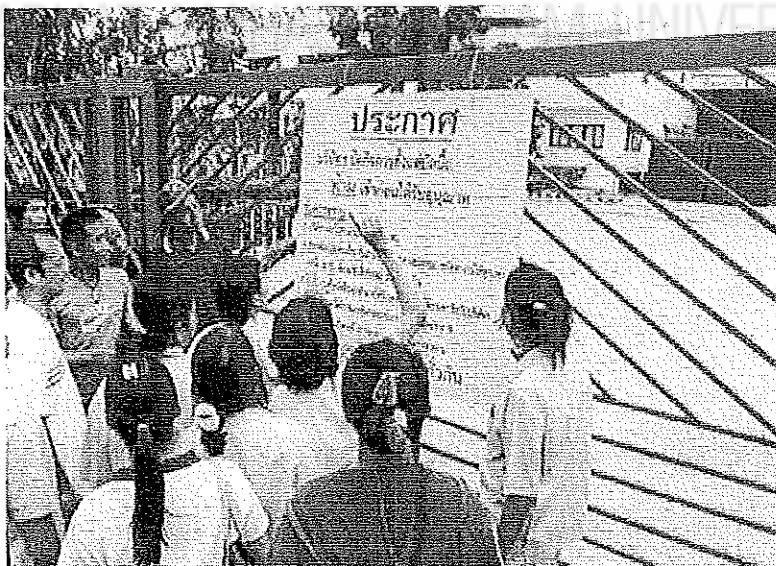
2.1 ข้อโต้แย้งเรื่องคนไทยตกงานต่ำที่สุดในประวัติศาสตร์ เป็นข้อเท็จจริงหรือ

2.2 ภาวะคนไทยตกงานสะท้อนสภาพเศรษฐกิจตกต่ำรุนแรง ต้องเร่งแก้ไข

2.3 แนวทางแก้ปัญหของรัฐบาลยืนยันได้ว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้น

2.4 ท่านคิดว่าวิธีการใดที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหานี้

2.5 ท่านจะตั้งชื่อภาพนี้ว่าอะไรดี

ข่าวเศรษฐกิจ สศช. ยัน เศรษฐกิจฟื้น คนไทยตกงานต่ำสุดในประวัติศาสตร์ ภาวะว่างงานของคนไทยในปี 50 แค่ 4 แสนกว่าราย ซึ่งเป็นตัวเลขต่ำสุดในประวัติศาสตร์ จากปกติ 5 ถึง 6 แสนราย ซึ่งเป็นสัญญาณดีของ เศรษฐกิจไทยที่ประชาชนมีรายได้ในการใช้จ่าย นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เปิดเผยว่า ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจส่วนรวมรับทราบตัวเลขการรายงานภาวะว่างงานประชากรไทยในปี 50 จำนวน 1.2% ของวัยแรงงาน หรือกว่า 4 แสนราย ซึ่งเป็นตัวเลขต่ำสุดในประวัติศาสตร์ จากปกติที่มีตัวเลขเฉลี่ยปีละ 1.5% หรือ 5-6 แสนราย ซึ่งเป็นสัญญาณดีของเศรษฐกิจไทยที่ประชาชนมีรายได้ในการใช้จ่าย

ขณะเดียวกัน ในปี 51 หากรัฐบาลชุดใหม่เร่งรัดนโยบายลงทุนทั้งรถไฟฟ้า เซาเทิร์นซีบอร์ด เชื่อว่าเอกชนจะมีโครงการตามมาภายหลัง และอาจทำให้ตัวเลขว่างงานไทยต่ำลงอีก

"แม้ว่าช่วงปี 50 จะมีกระแสข่าวการปิดโรงงานจำนวนมากโดยเฉพาะสิ่งทอ ซึ่งสวนทางกับตัวเลขว่างงานที่ต่ำสุดในประวัติศาสตร์ แต่รวมแรงงาน รายงานว่าปีที่ผ่านมามีโรงงานปิดประมาณ 2,000 แห่ง แต่มีโรงงานเปิดกว่า 4,000 แห่ง จนมีการจ้างงานเพิ่ม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมอาหาร อิเล็กทรอนิกส์ เพอร์นิเจอร์ และ ปิโตรเคมี เป็นต้น"

ภาพรวมการจ้างงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติในภาคเกษตรมีกว่า 14 ล้านคน จากจำนวนกว่า 22 ล้านคน แรงงานภาคการผลิตมากที่สุด เกือบ 6 ล้านคน รองลงมา ขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์และเครื่องใช้ 5.5 ล้านคน โรงแรมและภัตตาคาร 2.4 ล้านคน และก่อสร้าง 2 ล้านคน

นายโชติชัย สุวรรณภรณ์ ผู้ช่วยโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า คณะกรรมการประเมินว่าในปี 50 เศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่า 4.5% และ 51 ไม่ต่ำกว่า 4-5% เนื่องจากการลงทุนภาครัฐและเอกชนขยายตัวได้ดีขึ้นในครึ่งหลังของปี 50 แต่ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจที่ยังเป็นห่วง ความไม่แน่นอนทางการเมือง ราคาน้ำมันและเศรษฐกิจของโลก

นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ รองนายกรัฐมนตรีและรมว.อุตสาหกรรมประธานประชุมเห็นว่าประเทศไทยต้องสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจในประเทศเป็นหลัก รัฐบาลใหม่ควรให้ความสำคัญกับการลงทุน เพื่อให้เกิดการจ้างงาน เพราะการส่งออกในปี 51 คงจะไม่ดีเหมือนปี 50

ขณะเดียวกัน รมว.คลังได้ให้ความเห็นในที่ประชุมว่าช่วง 20 ปีที่ผ่านมาไม่เคยเห็นหน่วยงานที่พยากรณ์เศรษฐกิจทุกสำนักประเมินเศรษฐกิจในแง่ร้ายตลอด ซึ่งก็มีช่วงนี้เท่านั้น แต่ตัวเลขจีดีพีที่ออกมาก็ไม่ถือว่าเลวร้ายอย่างที่คาดการณ์ไว้

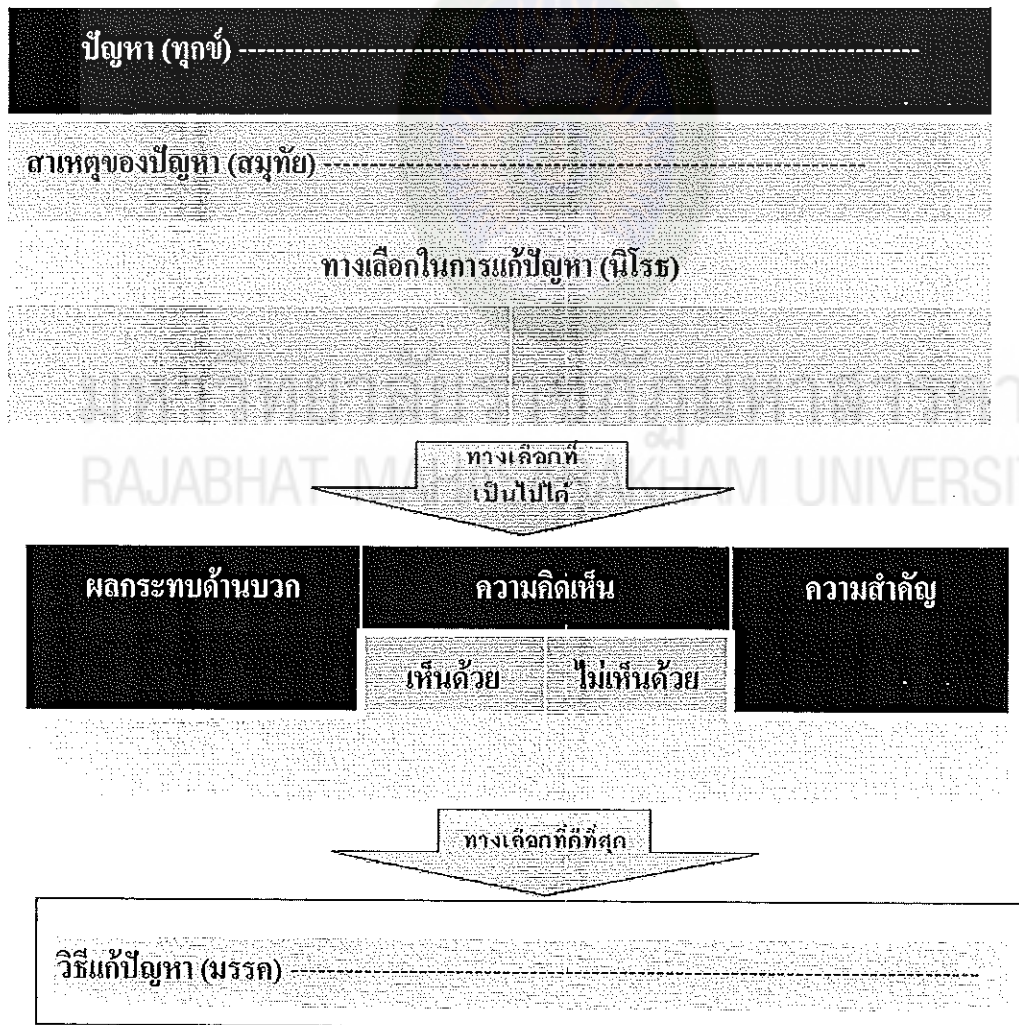
"ทั้งหมดนี้จะรายงานให้ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี รับทราบในวันที่ 17 ม.ค. 51 เช่นเรื่องผลการดูแลค่าเงินบาทและอัตราแลกเปลี่ยน การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมการสร้างเชื่อมั่นต่อการลงทุนในประเทศ การส่งเสริมการเงิน ไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ การแก้ปัญหาแรงงานที่เกิดจากการปิดตัวของ

กิจการเนื่องมาจากการแข็งค่าของเงินบาท เป็นต้น ซึ่งโดยรวมถือว่าเป็นที่น่าพอใจอย่างมาก"

นายสันติ วิลาสศักดานนท์ ประธาน สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) กล่าวว่า นายโสมิตขอให้ภาคเอกชนช่วยกันสรุปสภาพเศรษฐกิจของปีที่ผ่านมาและทิศทางข้างหน้า ส่วนใหญ่เห็นปี 51 เศรษฐกิจอยู่ที่ 4-5% ดีกว่าปี 50 เนื่องจากปี 51 ได้เริ่มซื้อที่ดิน และสร้างโรงงานอุตสาหกรรม หลังจากได้รับอนุมัติจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนในปี 50 จำนวน 600,000 ล้านบาท

ปัจจัยลบคือภาคเอกชนเป็นห่วงปัญหาการถดถอยของเศรษฐกิจโลก รวมถึงเรื่องซัพไพล์ของประเทศไทยซึ่งอาจจะขยายวงกว้างออกไป ผู้บริโภคภายในประเทศยังไม่มี ความมั่นใจเกี่ยวกับทิศทางการเพิ่มราคาสินค้า

3. ปัญหาที่มีทางออกหรือไม่ จงเขียนแผนภูมิแสดงกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบ อริยสัจกับการรู้คิด

ใบงานที่ 2

เรื่อง ปัญหาและข้อโต้แย้งเศรษฐกิจชุมชน

เวลา 30 นาที

1. จงให้เหตุผลสนับสนุนข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภาพ
เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยกับข้อโต้แย้ง เพราะเหตุใด
 - 1.1 ชีวิตนี้ไม่มีทางเลือกอื่นใด รอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นดีกว่า
 - 1.2 วัฏจักร “จน -> เครียด -> กินเหล้า” จะช่วยให้หลุดพ้นปัญหา
 - 1.3 วิถีเกษตรของครอบครัวนี้มีทางออกจริงหรือ
 - 1.4 ครอบครัวนี้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง “พอมีพอกิน พออยู่พอใช้ และพออกพอใช้”

2. จงตัดสินใจความต่อไปนี่ว่า น่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ เพราะเหตุใด
 - 2.1 คืมเหล้านอกจากจะช่วยคลายเครียด สมองปลอด โปร่งแล้วยังเป็นยาชูกำลังอันวิเศษ (คนขับแท็กซี่ พูด)
 - 2.2 ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวจะดีขึ้นหากทุกคนช่วยกันหารายได้ ประหยัด และเก็บออม (นายกรัฐมนตรี กล่าว)
 - 2.3 แม่บ้านสามารถทำงานที่บ้านและหารายได้เพิ่มขึ้นได้ (เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน พูด)
 - 2.4 ลางานสักสองวัน ไปขอเลขเด็ดหลวงพ่อดีกว่า หุ่่มสุดตัว ถูกรางวัลใหญ่แน่ ดีกว่าทำงานหารู้งมหามค่า “จนและเจ็บ!” (นายสี คนงาน โรงงาน Hi Tech พูด)
 - 2.5 ฟรุ่่งนี้มีการอบรมเรื่อง “การผลิตสินค้า OTOP เพื่อการส่งออกโดยชุมชน” ที่โรงแรมตักสิลา (พัฒนาการจังหวัดมหาสารคาม กล่าว)

2.6 อย่าไปเลยเกาหลี ป้อมกับโค้งถูกหลอกมาแล้ว เสียเงินให้นายหน้าหลายแสน ไปแล้วไม่มีงาน ทำถูกลอยแพหลายเดือน ครั้นจะกลับเมืองไทยก็ไม่มีพลาสปอด ผู้ทำนาทำไร่ที่บ้านเราคิดว่า ได้อยู่กับครอบครัวและไม่เป็นหนี้ มีน้อยกินน้อยดีกว่านะ (ลุงมี ผู้ใหญ่บ้านกล่าว)

2.7 ทำอย่างนายคันสี ธนาคารไหนปล่อยสินเชื่อเพื่อเกษตรกร กู้หมดทุกแห่ง ใช้ที่นาแปลงเดียวนี้แหละ เปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจทันที สร้างบ้านหลังใหญ่ มีรถขับโก้ หนี้สินค่อยแก้ทีหลัง (นายเสริม พูด)

3. ข้อใดน่าจะเป็นการทำนายความน่าจะเป็นได้ดีที่สุด

3.1 ถ้ายังคงดื่มเหล้าต่อไป อาจตกงาน ดิดเหล้า และเมียทิ้งในไม่ช้า

3.2 ถ้าสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ เดือนหน้าครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น

3.3 ในเดือนหน้าครอบครัวนี้ปลูกผักสวนครัวและมีรายได้เพิ่มขึ้น แสดงว่าได้รับการสนับสนุน

จากชุมชน

3.4 กองทุนหมู่บ้านของชุมชนขาดความคล่องตัวด้านการเงิน แสดงว่าสมาชิกกู้ยืมและไม่ชำระหนี้

4. จากเหตุการณ์ในภาพ ท่านจะนิยาม ปัญหาเศรษฐกิจพอเพียงของครอบครัวนี้ว่าอะไร

5. จงอธิบายข้อสันนิษฐานเบื้องต้นข้อความต่อไปนี้

5.1 ในอดีต เกษตรกรไทยมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ

5.2 สิ่งที่ครอบครัวนี้ควรทำ คือ เลิกทำนา อพยพไปทำงานโรงงานในภาคกลาง

5.3 ชุมชนควรช่วยครอบครัวนี้ให้มีงานทำ การทำเช่นนี้จะช่วยเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

6. จงเขียนแผนผังแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจ และการรู้คิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบงานที่ 3

เรื่อง ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน เมืองมหาสารคาม

เวลา 3 ชั่วโมง

สถานการณ์

ชาวชุมชนเมืองมหาสารคามร้องทุกข์ เรื่องมีภัยคุกคามในชุมชนแทบทุกวัน บางรายถูก นายทุนเงินกู้ยืมระบบคุกคาม ชู่เอาชีวิต ต้องหลบหนีเจ้าหนี้เงินไม่เป็นอันทำงาน หนี้สินร้น พันตัว ก่อปัญหาทะเลาะวิวาทในครอบครัว สร้างความรังคาญให้เพื่อนบ้าน คนหนุ่มสาวซึ่งเป็นแรงงานหลักของครอบครัวนิยมไปทำงานในกรุงเทพฯ และเขตนิคมอุตสาหกรรมต้องว่างงานและอพยพกลับภูมิลำเนาเนื่องจาก โรงงานปิดกิจการในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปีนี้ทำนา ก็ไม่ได้ผลประสบภาวะน้ำท่วม ลูกๆที่อยู่ในวัยเรียนต้องงดเรียนกลางคันเพราะขาดทุนทรัพย์

ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการชุมชนเมืองมหาสารคาม จะจัดความเดือดร้อนของชุมชนอย่างไร

คำชี้แจง

1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ชุมชนเมืองมหาสารคาม
2. เลือกชุมชนที่ท่านสนใจจะศึกษา เลือกประเด็น
3. นำวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักคิด ไปใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
4. เขียนแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาและแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลงานกลุ่มในห้องเรียน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ ตามรูปแบบวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง: ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เวลา 6 ชั่วโมง

แนวคิดหลัก

ปัจจุบันชุมชนได้รับภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากอุบัติเหตุ อาชญากรรม ยาเสพติด การก่อการร้าย ศีลธรรมเสื่อม โรคระบาด และภัยธรรมชาติ จำเป็นที่ชุมชนต้องเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง และร่วมกันป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- สำรวจ และอธิบายเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- อธิบาย และยกตัวอย่างชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- อภิปรายการแก้ปัญหาสังคม โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด
- สรุปและเขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของปัญหาและการแก้ปัญหาสังคม โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน
- อธิบายประโยชน์และการนำวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด ไปใช้ประโยชน์ได้
- สรุปและเขียนแผนภาพความสัมพันธ์ของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดได้

ขอบข่ายเนื้อหา

- เศรษฐกิจชุมชน
- วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

กระบวนการฝึกอบรม

- ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (5 นาที) ซึ่งแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ และการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แล้วให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นเชื่อมโยงความรู้/ประสบการณ์เดิม

วิทยากรทบทวนเกี่ยวกับบทเรียนที่ผ่านมาเกี่ยวกับวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด และแนะนำบทเรียนใหม่

วิทยากรสนทนาเกี่ยวกับรายงานคดีอาญา ในปี 2552 ของจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ต มีคดีอาญาที่สามารถจับกุมได้ เมื่อ ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 6,402 คดี กลุ่มคดีความผิดที่สามารถจับกุมได้มากที่สุด คือ คดีการพนันทั่วไปจำนวน 2,397 คดี รองลงมา คดียาเสพติด จำนวน 1,477 คดี และคดีปราบปรามการค้าประเวณี จำนวน 1,052 คดี ตามลำดับ

ซักถามผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัดภูเก็ตเป็นอย่างไร มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างไร ผู้เข้าอบรมยกตัวอย่างภัยสังคมและภัยอื่นๆที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อภิปรายเกี่ยวกับขีดความสามารถของชุมชนในการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

วิทยากรอธิบายความสำคัญของการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหาด้านความปลอดภัย แนวทางชุมชนปลอดภัย และกรณีตัวอย่างของชุมชนปลอดภัย ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาจากใบความรู้

วิทยากรนำรูปภาพเหตุการณ์ไฟไหม้ซักถามผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภาพ

เพื่อกระตุ้นความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และ แสดงความคิดเห็น

ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้

มีวิธีป้องกันและระงับอัคคีภัยโดยวิธีใดบ้าง

ผู้เข้าอบรมศึกษาภาพ แล้วตอบคำถามวิทยากรดังนี้

1. เมื่อผู้เข้าอบรมศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและศึกษาเหตุการณ์ในภาพแล้ว ผู้เข้าอบรมเข้าใจหรือไม่ อย่างไร

2. เหตุการณ์ไฟไหม้มีผลกระทบต่อสิ่งใดบ้าง อะไรต้นเหตุของปัญหา

3. ถ้านำวิธีแก้ปัญหามาใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้าง

วิทยากรเปิด โอกาสให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นจากการศึกษาภาพ และอ่านข่าวเพิ่มเติมแล้วอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายภายในกลุ่มเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา แล้วสรุปเป็นความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่ม

ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบแนวคิดเดิมของกลุ่มกับแนวคิดใหม่ที่ได้จากการสรุปภายในห้องเรียน โดยการซักถามตนเองว่าส่วนใดของแนวคิดที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดี ยิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมส่วนใดบ้าง แนวคิดเดิมของกลุ่มเหมือนหรือต่างกันอย่างไร และมีส่วนใดสัมพันธ์กัน แนวคิดของกลุ่มอื่นช่วยให้ตนได้เรียนรู้อะไรบ้าง แล้วจดบันทึกในอนุทินของตนเอง

วิทยากรอธิบายการแก้ปัญหาและประโยชน์ของการใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากภาพ ผู้เข้าอบรมช่วยกันสรุปขั้นตอนการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้จักและเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอยากรู้ วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันเรียบเรียงด้วยคำสำนวนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา

ขั้นเผชิญสถานการณ์/ปัญหา

วิทยากรนำเสนอสถานการณ์ที่คุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชน กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมตั้งประเด็นปัญหาหรือคำถามที่ตนอยากรู้ และค้นหาหลักฐานโต้แย้งความคิดนั้น โดยใช้คำถาม ดังนี้

1. สภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง มีลักษณะเหมือนหรือต่างกัน

2. ในชุมชนของผู้เข้าอบรมมีปัญหาใดบ้าง ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร อะไรคือสาเหตุ และปัจจัยที่ช่วยให้ปัญหานั้นหมดไป

วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนสะท้อนความคิดเห็นของตนเองภายในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม

ขั้นฝึกปฏิบัติ

วิทยากรแจกใบงานที่ 1-2 ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม และอธิบายจุดประสงค์ ขั้นตอนการ ทำกิจกรรม ผู้เข้าอบรมแต่ละคนศึกษากิจกรรมในใบงาน ทำกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น ร่วมกันภายในกลุ่มของตนเอง

ตัวแทนผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบในใบงานที่ 1-2 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายในห้องเรียน ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความคิดเห็นที่เหมือนและต่างกัน แล้วนำไปสรุปเป็น ความคิดเห็นของกลุ่ม

ขั้นสะท้อนตนเอง

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้สะท้อนและซักถามตนเองโดยใช้คำถาม

1. ผู้เข้าอบรมเข้าใจเรื่องภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดได้ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร
2. สาระสำคัญส่วนใดของภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดที่ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดีแล้ว
3. สาระสำคัญส่วนใดของภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนและการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดที่ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจ เรื่องใด ที่เข้าใจยากที่สุด และอะไรทำให้เรื่องนั้นเข้าใจยาก
4. มีอะไรบ้างที่ผู้เข้าอบรมเคยรู้มาก่อน แล้วช่วยให้เข้าใจกิจกรรมนี้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรและผู้เข้าอบรมช่วยกันอภิปรายผลการฝึกปฏิบัติ โดยให้ผู้เข้าอบรมบันทึกความคิดเห็นของเพื่อนกลุ่มอื่นที่มีความคิดเห็นเหมือนและแตกต่างจากกลุ่มของตนเอง แล้วนำมา อภิปรายร่วมกันและสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม

วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเสนอแนวความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มอื่นเพื่อให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ขั้นฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม

วิทยากรแจกใบงานที่ 3 และชี้แจงวัตถุประสงค์การทำกิจกรรม ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม ศึกษากิจกรรมในใบงาน วางแผนการทำกิจกรรม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกใน กลุ่ม เลือกชุมชนเป้าหมาย เก็บรวบรวมข้อมูลในชุมชน และร่วมกันสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม

วิทยากรให้ตัวแทนผู้เข้าอบรมของแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ให้โอกาสผู้เข้าอบรมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและจัดบันทึกสิ่งที่เหมือนและต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มตนเอง แล้วนำไปสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม เขียนแผนผังแสดงกระบวนการแก้ปัญหาหาคำถามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด

ขั้นประเมินการคิด

วิทยากรอธิบายหลักการของวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดเพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้จากการทำกิจกรรมไปเชื่อมกับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและมีเหตุผล สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นๆ เพื่อให้เกิดความรู้ที่กว้างขวาง และหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่ายังมีอะไรอีกใหม่ที่ผู้เข้าอบรมอยากรู้เกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดในการแก้ปัญหาหาคำถามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ผู้เข้าอบรมเสนอแนวคิดอย่างหลากหลาย เช่น การนำวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดไปใช้แก้ปัญหาสืบเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น

วิทยากรซักถามผู้เข้าอบรมว่าวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ ให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และสรุปแนวคิดที่ถูกต้อง

วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนเปรียบเทียบแนวคิดของตนเองกับคนอื่นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีสาระสำคัญใดที่สอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว มีสิ่งใดยังไม่เข้าใจและไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีสาระสำคัญอื่นที่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

วิทยากรสุ่มถามผู้เข้าอบรมเป็นรายบุคคลเพื่อประเมินความเข้าใจ และให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม

สื่อ/นวัตกรรม

1. รูปแบบการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิด
2. ใบงานที่ 1, 2 และ 3
3. ใบความรู้

แหล่งเรียนรู้

ชุมชนเมืองมหาสารคาม

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่ต้องการวัด
 - 1.1 ความรู้ ความเข้าใจ
 - 1.2 การทำกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 พฤติกรรมการคิด
2. รายการประเมิน
 - 2.1 การแสดงความคิดเห็น
 - 2.2 การตอบคำถาม
 - 2.3 การทำกิจกรรมกลุ่ม
 - 2.4 การสรุปผลการทำกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลการจัดกิจกรรมฝึกรวม

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ วิทยากร

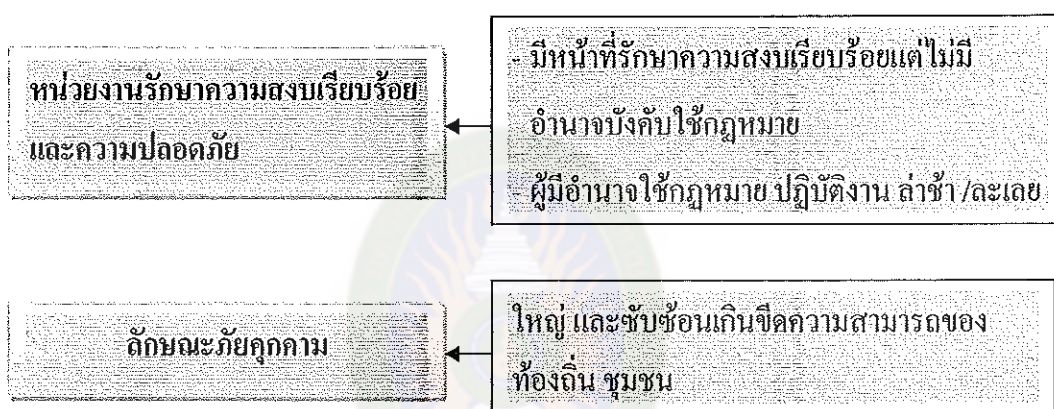
(.....)

...../...../.....

ใบความรู้

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ชุมชนไทยมีภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากขึ้นเป็นลำดับ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ อาชญากรรม ยาเสพติด การก่อการร้าย ศีลธรรมเสื่อม โรคระบาด และภัยธรรมชาติ เป็นต้น ภัยคุกคามดังกล่าวทำลายความสามารถของชุมชนและประชาชนในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยเหตุผลหลายประการ

ชุมชนและท้องถิ่นสามารถควบคุมภัยคุกคามที่เกิดจากเหตุการณ์ภายในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ค่อนข้างดี เช่น ดับเพลิง ยามเฝ้าระวัง โจรผู้ร้าย ควบคุมการประกอบกิจกรรมที่สร้างความรำคาญและความเดือดร้อนแก่สาธารณะ จัดระเบียบการจราจรในชุมชน เป็นต้น แต่ยังไม่สามารถควบคุมภัยที่มาจากแหล่งภายนอกชุมชนที่มีความซับซ้อน ยากที่จะค้นหาและรับรู้ เป็นอุปสรรคต่อการเฝ้าระวัง เช่น อาชญากรรม การก่อการร้าย บ่อนทำลายศีลธรรมโดยผ่านสื่อและอุบัติภัยจากธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่สร้างความเสียหายให้แก่ชุมชนมากกว่า

ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อประเด็น "ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล" พบว่า

1. มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมเป็นประจำ/บางครั้ง/ไม่เคย
2. เหตุการณ์ที่เคยประสบเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ การเกิดอุบัติเหตุขณะโดยสารรถประจำทาง การล้วงละเมิดทางเพศ/การคุกคามทางเพศ การลักทรัพย์ การล้วงกระเป๋า การขกขอกทรัพย์/การฉ้อโกงทรัพย์ เคยประสบเหตุการณ์ โจรกรรม ยานพาหนะ

3. สถานที่ที่ที่เคยพบเห็น/ประสบเหตุความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในบริเวณชุมชนที่พักอาศัยของตน บริเวณตลาดหรือย่านชุมชนทั่วไป บริเวณสะพานลอย บริเวณป้ายหยุดรถประจำทาง และในห้างสรรพสินค้า

4. มีความหวาดกลัวต่อปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

5. ความรับผิดชอบต่อปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การเข้าถึงที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจค่อนข้างช้า/ช้ามาก ไม่มั่นใจต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

แนวทางชุมชนปลอดภัย (Self Communities)

เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชน โดยใช้หลัก 13 แนวทางชุมชนปลอดภัย ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มต่างๆ ในชุมชนร่วมมือกัน..เพื่อผลระยะยาว ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งร่วมคิด วางแผนทำงานและการติดตามผลการดำเนินงาน อาจรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนหรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชนเช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น อสม. กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

2. เชื่อมโยงหน่วยงานภายนอกร่วมแก้ปัญหา การประสานงานเป็นกลยุทธ์สำคัญของความสำเร็จ ชุมชนสร้างเครือข่ายเพื่อความสะดวกในการประสานงานและเกิดความเคลื่อนไหวที่ชัดเจน

3. ชุมชนสนใจแก้ปัญหาทุกรูปแบบ ตามลำดับความสำคัญของปัญหา

4. อย่าละเลยความเสียง

5. ชุมชนมีระบบการเฝ้าระวังที่ชัดเจนและมีการบันทึกปัญหาและรายละเอียดของปัญหาค้นหาสาเหตุของปัญหาและปัจจัยเสี่ยง

6. มีระบบการเดินสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมและลักษณะพฤติกรรมเสียง

7. ต่อด้านพฤติกรรมเสียงและผลิตภัณฑ์อันตราย

8. ส่งเสริมการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย

9. ชุมชนจัดการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชน

10. เตรียมพร้อมรับภาวะฉุกเฉินเช่น การรักษาพยาบาลฉุกเฉินในชุมชนและการส่งต่อ

11. ใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่องานสร้างเสริมความปลอดภัย

12. ประเมินการดำเนินงานภายในชุมชนกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม อาจใช้เกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยขั้นต่ำ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ และด้านการป้องกันแก้ไข

13. จัดทำองค์ความรู้ชุมชน โดยรวบรวมความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานและเผยแพร่สู่ชุมชนอื่น โดยใช้เทคนิคการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ

ชุมชนตัวอย่างด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

1. การป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรม

ชุมชนในอบต.นาแสง จ.ลำปางเผชิญปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ ได้ใช้มาตรการเชิงบังคับ/มาตรการเชิงสังคม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการปราบปรามยาเสพติดและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ชุมชนเทศบาลชำสูง จ.ขอนแก่น ได้ใช้มาตรการทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นกลไก ในการควบคุมและต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม

ชุมชนเทศบาลหาง จ.ระนอง ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและ ปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่เยาวชนและ ประชาชนและจัดอาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังพฤติกรรมการขายและเสพยา

อบต.น้ำป่อหลวง จ.เชียงใหม่ มีพื้นที่ติดพื้นที่ทางผ่านของการขนยาเสพติดและ ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องยาเสพติดได้ง่าย ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดน้อยและไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติด ได้จัด กิจกรรมประสานสัมพันธ์สถานศึกษา บ้าน ชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติด

อบต.หนองไผ่ จ.อุทัยธานี ประสบปัญหาผู้ที่เลิกยาแล้วหันกลับไปเสพยาอีก เพราะ ไม่ได้รับโอกาสและการยอมรับจากสังคม ไม่มีงานทำ และไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ประชาชนเกิดความหวาดระแวงในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินและไม่ให้ความสำคัญ กับการร่วมมือแก้ปัญหา ได้ให้คำแนะนำและอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัด

เทศบาลตำบลต้นไทร จ.นราธิวาส ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การ ลักขโมย การมั่วสุมของวัยรุ่น สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ทำให้ประชาชนไม่มั่นใจใน ความปลอดภัยของตนเอง และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจตราดูแลพื้นที่ได้ทั่วถึง อบต.ขาดกำลัง เสริมในการดับเพลิงและหน่วยป้องกันสาธารณภัย จึงได้จัดระบบเฝ้าระวังภัยของชุมชน

2. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลเมืองท่าข้าม จ.สุราษฎร์ธานี เกิดอัคคีภัยบ่อยครั้ง สร้างความเสียหายแก่ ราษฎร ระบบป้องกันอัคคีภัยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขาดเครื่องมือที่เหมาะสมกับพื้นที่และบุคลากร ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสา รณภัยเท่าที่ควร ได้ปรับปรุงระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลท่าม่วง จ.ลพบุรี ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากรป้องกันและสาธารณภัยและความ พร้อมด้านเครื่องมือ ไม่สามารถบริการได้ครอบคลุมพื้นที่ ชุมชนไม่จัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน

ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมั่วสุมอบายมุขและยาเสพติด ได้จัดอบรมเครือข่ายเยาวชนป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย

อบต.บานา จ.ปัตตานี เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็น
เขตชุมชนเมือง มีการมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น และมีปัญหายาเสพติด ได้จัดฝึกอบรมหลักสูตร
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบงานที่ 1

เรื่อง ภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เวลา 30 นาที

1. ท่านเชื่อว่าเหตุการณ์ในภาพนี้เป็นภัยคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. เหตุการณ์ในภาพนี้อาจเกี่ยวข้องกับปัญหาใดบ้าง
3. ทำไมจึงเกิดปัญหานั้น ปัญหาใดรุนแรงที่สุด

4. ทำอย่างไรประชาชนในชุมชนจะมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. แนวทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับชุมชนของท่านควรเป็นอย่างไร
6. หากแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัญหานั้นจะหมดไปจริงหรือ
7. จงเขียนภูมิแสดงกรอบวิธีคิดแบบอริยสัจและการรู้คิดกับการแก้ปัญหานี้

ปัญหา (ทูกบ) -----

สาเหตุของปัญหา (สมุทัย) -----

ทางเลือกในการแก้ปัญหา (นิโรธ)

ผลกระทบด้านบวก	ความคิดเห็น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย	ความสำคัญ
----------------	--	-----------

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASarakham UNIVERSITY

วิธีแก้ปัญหา (มรรค)

ใบงานที่ 2

เรื่อง เหตุผลของความปลอดภัย

เวลา 30 นาที

1. จงให้เหตุผลสนับสนุนข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภาพต่อไปนี้

เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อโต้แย้ง เพราะเหตุใด

1.1 พระสงฆ์ในอำเภอสุโขทัยไปบิณฑบาตทุกเช้าโดยไม่ต้องมีทหารคุ้มกัน เพราะถือเป็นกิจของสงฆ์

1.2 การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ทหารเหล่านี้ควรทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศไทย

1.3 พุทธศาสนิกชนควรงดเว้นการคัดค้านในยามที่สถานการณ์บ้านเมืองไม่สงบ เพราะอาจมีผู้ก่อการร้ายแอบแฝงมาในรูปสมณะเพศ

2. จงตัดสินข้อความต่อไปนี้ ว่าน่าเชื่อถือ หรือไม่น่าเชื่อถือ เพราะเหตุใด

2.1 ชาวบ้านเป็นหนอนบ่อนไส้ให้ผู้ก่อการร้าย (เขวชนอาสาชุมชนปลอดภัย พุด)

2.2 ให้พุทธศาสนิกชนหนุ่มสาวไปใส่บาตรจะปลอดภัย (เนรศักดา พุด)

2.3 วันนี้จะมีระเบิดพลีชีพหน้าธนาคารกสิกรไทย สาขาเมืองยะลา (ทหาร พุด)

2.4 หลวงพ่ออย่าฉันท์อาหารในบาตรนั้น เพราะอาหารเป็นพิษ (น.พ. นพรัตน์ พุด)

3. ข้อใดน่าจะเป็นการทำนายความน่าจะเป็นได้ดีที่สุด

3.1 ถ้าทหารไม่คุ้มกัน พระสงฆ์จะถูกทำร้ายร่างกายภายในสัปดาห์นี้

3.2 ถ้าพระสงฆ์ไม่ถูกทำร้ายร่างกายภายในสัปดาห์นี้ แสดงว่า ได้รับการคุ้มครองจากทหาร

3.3 ในสัปดาห์นี้พระสงฆ์อาพาธหนักจนไม่สามารถออกไปบิณฑบาตตามปกติได้

4. จากเหตุการณ์ในภาพ จะนิยามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพระสงฆ์องค์นี้ว่า

5. จงบอกข้อสันนิษฐานเบื้องต้นข้อความต่อไปนี้

5.1 “เด็กๆชาวยะลาถูกบังคับให้ใส่บาตรทุกเช้า” ข้อความนี้อธิบายพฤติกรรมของเด็ก ผิด

5.2 สิ่งที่ทหารควรทำคือไม่ควรถืออาวุธปืน ควรให้การคุ้มครองพระสงฆ์โดยปราศจากอาวุธ

5.3 เราควรช่วยให้พระสงฆ์ได้บิณฑบาตรทุกเช้า การทำเช่นนี้จะช่วยจรรโลงศาสนาพุทธ

6. ท่านจะตั้งชื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในภาพนี้ว่าอะไร

7. จงเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปัญหานี้ และอธิบายเหตุผล

สนับสนุนความคิดเห็นของท่าน

ใบงานที่ 3

เรื่อง ความปลอดภัยและทรัพย์สินของชุมชนเมืองมหาสารคาม เวลา 3 ชั่วโมง

สถานการณ์

สถานีตำรวจภูธรเมืองมหาสารคาม ได้รับคำร้องเรียนว่าชุมชนต่างๆ ประสบปัญหาภัย
สังคมคุกคามทุกวัน ชาวชนมั่วสุเมยาเสพติด คี๋มสุรา ตะโกนส่งเสียงดัง ทะเลาะวิวาท และได้ยิง
กันหน้าสถานบันเทิงเกือบทุกวัน มีโจรกรรมจี้ดแ่งบ้านและขโมยทรัพย์สินในเวลากลางวัน
นำท่วมนาข้าวเสียหายมหาศาล ชาวบ้านวิตกกังวลและหวาดกลัวต่อภัยดังกล่าว

ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการชุมชนเมืองมหาสารคาม จะจัดความเดือดร้อนของ
ชุมชนอย่างไร

คำชี้แจง

1. ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ชุมชนเมืองมหาสารคาม
2. เลือชุมชนที่ท่านสนใจจะศึกษา เลือกประเด็น
3. นำวิธีคิดแบบอริยสังและการรู้คิด ไปใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
4. เขียนแผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาและแสดงความสัมพันธ์ของ

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลงานกลุ่มในห้องเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม
เรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ ผู้นำชุมชนเมือง
สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

คำชี้แจง: เอกสารนี้เป็นการนำเสนอหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ของผู้นำชุมชนเมือง ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของ
 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม
 โปรดประเมิน ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น					
2. หลักการของหลักสูตร					
2.1 มีความเป็นไปได้					
2.2 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่ยอมรับ					
2.3 มีความเป็นไปได้					
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
3.1 กล่าวถึงผลผลิตที่มุ่งหวังอย่างชัดเจน					
3.2 มีประโยชน์สำหรับผู้นำชุมชนเมือง					
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตร					
4.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
4.2 มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้นำชุมชนเมือง					
4.3 มีความสอดคล้อง ทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
4.4 จัดเรียงเนื้อหาในหลักสูตร ง่ายต่อการเรียนรู้					
4.5 สัดส่วนที่กำหนดเวลาแต่ละหน่วย					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม					
5.1 มีความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติ					
5.2 เป็นลำดับขั้นตอน					
5.3 เอื้อต่อการเรียนรู้ไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
5.4 ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก					
5.5 ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ					
6. สื่อการฝึกอบรม					
6.1 ส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
6.2 มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้					
6.3 มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมสนใจเรียนรู้					
7. การวัดและประเมินผล					
7.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน					
7.2 เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์มีความเป็นไปได้					
7.3 สามารถตรวจการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
8. สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร					
หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น					
9. หลักการของหลักสูตร					
9.1 มีความเป็นไปได้					
9.2 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่ยอมรับ					
9.3 มีความเป็นไปได้					
10. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
10.1 กล่าวถึงผลผลิตที่มุ่งหวังอย่างชัดเจน					
10.2 มีประโยชน์สำหรับผู้นำชุมชนเมือง					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. เนื้อหาสาระของหลักสูตร					
11.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
11.2 มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้นำชุมชนเมือง					
11.3 มีความสอดคล้อง ทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
11.4 จัดเรียงเนื้อหาในหลักสูตร ง่ายต่อการเรียนรู้					
11.5 สัดส่วนที่กำหนดเวลาแต่ละหน่วย					
12. กิจกรรมการฝึกอบรม					
12.1 ความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติ					
12.2 เป็นลำดับขั้นตอน					
12.3 เชื่อมต่อการเรียนรู้ไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
12.4 ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก					
12.5 ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ					
13. สื่อการฝึกอบรม					
13.1 ส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
13.2 มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้					
13.3 มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมสนใจเรียนรู้					
14. การวัดและประเมินผล					
14.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน					
14.2 เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์มีความเป็นไปได้อ					
15. สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร					
หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น					
16. หลักการของหลักสูตร					
16.1 ความเป็นไปได้อ					
16.2 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่ยอมรับ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.3 มีความเป็นไปได้					
17. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
17.1 กล่าวถึงผลผลิตที่มุ่งหวังอย่างชัดเจน					
17.2 มีประโยชน์สำหรับผู้นำชุมชนเมือง					
18. เนื้อหาสาระของหลักสูตร					
18.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
18.2 มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้นำชุมชนเมือง					
18.3 มีความสอดคล้อง ทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
18.4 จัดเรียงเนื้อหาในหลักสูตร ง่ายต่อการเรียนรู้					
18.5 สัดส่วนที่กำหนดเวลาแต่ละหน่วย					
19. กิจกรรมการฝึกอบรม					
19.1 มีความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติ					
19.2 เป็นลำดับขั้นตอน					
19.3 เชื้อต่อการเรียนรู้ไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
19.4 ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก					
19.5 ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ					
20. สื่อการฝึกอบรม					
20.1 ส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
20.2 มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้					
20.3 มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมสนใจเรียนรู้					
21. การวัดและประเมินผล					
21.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน					
21.2 เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์มีความเป็นไปได้					
21.3 สามารถตรวจการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดย
ผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ ความเหมาะสม
1. สภาพและความจำเป็นของหลักสูตร หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น	4.33	0.57	มาก
2. หลักการของหลักสูตร			
2.1 มีความเป็นไปได้	4.00	1.00	มาก
2.2 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่ยอมรับ	4.33	1.15	มาก
2.3 มีความเป็นไปได้	4.66	0.57	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
3.1 กล่าวถึงผลผลิตที่มุ่งหวังอย่างชัดเจน	4.66	0.57	มากที่สุด
3.2 มีประโยชน์สำหรับผู้นำชุมชนเมือง	4.66	0.57	มากที่สุด
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตร			
4.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.66	0.57	มากที่สุด
4.2 มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้นำชุมชนเมือง	4.66	0.57	มากที่สุด
4.3 มีความสอดคล้อง ทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.33	0.57	มาก
4.4 จัดเรียงเนื้อหาในหลักสูตร ง่ายต่อการเรียนรู้	4.00	1.00	มาก
4.5 สัดส่วนที่กำหนดเวลาแต่ละหน่วย	3.66	0.57	มาก
5. กิจกรรมการฝึกอบรม			
5.1 มีความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติ	4.33	1.15	มาก
5.2 เป็นลำดับขั้นตอน	4.66	0.57	มากที่สุด
5.3 เชื้อต่อการเรียนรู้ไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมาย	3.66	1.15	มาก
5.4 ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก	4.33	0.57	มาก
5.5 ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติ	4.66	0.57	มากที่สุด
6. สื่อการฝึกอบรม			
6.1 ส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.66	0.57	มากที่สุด
6.2 มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้	4.00	4.00	มาก

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับ ความเหมาะสม
6.3 มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมสนใจเรียนรู้	4.33	1.15	มาก
7. การวัดและประเมินผล			
7.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.00	0.00	มาก
7.2 เครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์ที่มีความเป็นไปได้อ	4.66	0.57	มากที่สุด
7.3 สามารถตรวจการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.37	0.37	มาก

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

รายการประเมิน	ค่า IOC	ความหมาย
1. สภาพปัญหาและความจำเป็นกับหลักการของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
2. สภาพปัญหาและความจำเป็นกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
3. หลักการของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
4. หลักการของหลักสูตรกับเนื้อหาของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
5. หลักการของหลักสูตรกับกิจกรรมการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
6. หลักการของหลักสูตรกับการวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเนื้อหาของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
8. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมการฝึกอบรม	0.67	สอดคล้อง
9. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับสื่อประกอบการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
10. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
11. เนื้อหาของหลักสูตรกับกิจกรรมการฝึกอบรม	0.67	สอดคล้อง
12. เนื้อหาของหลักสูตรกับการวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
13. กิจกรรมการฝึกอบรมกับสื่อประกอบการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
14. กิจกรรมการฝึกอบรมกับการวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง

การประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence)
ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของผู้นำชุมชนเมือง สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

คำชี้แจง : เอกสารนี้เป็นการนำเสนอแบบทดสอบซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบ Cornell Critical Thinking Test, Level Z ของ Ennis, Millman และ Tomko (1985) เพื่อวัดความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการหาเหตุผลและไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับปัญหา ความน่าเชื่อถือของหลักฐาน การลงข้อสรุปที่สมเหตุสมผล และการประเมินหลักฐานและข้อสรุปก่อนตัดสินใจแก้ปัญหา โดยอาศัยความสามารถด้านการคิด โดยรวม 5 ด้าน คือ (1) การตัดสินใจความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต (2) การอุปนัย (3) การนิรนัย (4) การระบุข้อตกลงเบื้องต้น และ (5) การนิยามศัพท์ ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ซึ่งกำหนดในรูปแบบของนิยามศัพท์โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบทดสอบ เป็นคำถามแบบปรนัย จำนวน 52 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 3 ข้อจากตัวเลือก ก ข หรือ ค โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การลงข้อสรุปแบบนิรนัย (Deduction) จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1-10)

ส่วนที่ 2 การตีความทางภาษา (Semantics) จำนวน 11 ข้อ (ข้อ 11-21)

ส่วนที่ 3 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 22-25)

ส่วนที่ 4 การลงข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เน้นการสรุปความ 13 ข้อ (ข้อ 26-38)

ส่วนที่ 5 การลงข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เน้นการวางแผนการทดลอง จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 39-42)

ส่วนที่ 6 คำนิยาม (Definition) จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 43-46)

ส่วนที่ 7 การระบุข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification) 6 ข้อ (ข้อ 47-52)

2. การประเมิน มีระดับความคิดเห็น 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับนิยาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับนิยาม

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับนิยาม

โปรดประเมิน ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ดังนี้

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 1 การลงข้อสรุปแบบนิรนัย (Deduction) จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1-10) เพื่อวัดความสามารถของการให้เหตุผลกับข้อความที่กำหนดว่า ข้อสรุปสอดคล้อง ขัดแย้ง หรือไม่สอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับข้อความที่กำหนด

นิยาม: การนิรนัย (Deduction) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อสรุปในสถานการณ์เฉพาะ โดยใช้เหตุผลอ้างอิงจากหลักการ กฎเกณฑ์ทั่วไป ไปสู่ข้อมูลหรือสถานการณ์ที่ปรากฏ

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 2 การตีความทางภาษา (Semantics) จำนวน 11 ข้อ

(ข้อ 11-21) เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับข้อโต้แย้งและการให้เหตุผลบิดเบือนข้อเท็จจริง

นิยาม: การตีความทางภาษา (Semantics) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับข้อโต้แย้งและการให้เหตุผลบิดเบือนข้อเท็จจริง

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 3 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 22-25) เพื่อวัดความสามารถในการพิจารณาข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลและการสังเกต

นิยาม: การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต (Credibility of Sources and Observations) หมายถึง ความสามารถในการระบุเกณฑ์และตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และความสามารถในการสังเกตและตัดสินการสังเกต

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
22				
23				
24				
25				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 4 การลงข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เน้นการสรุปความ
จำนวน 13 ข้อ (ข้อ 26-38) เพื่อวัดความสามารถในการระบุเกณฑ์ที่ดีที่สุดสำหรับตัดสินการลง
ข้อสรุปแบบอุปนัย และวัดความสามารถในการตั้งสมมุติฐานซึ่งพิจารณาจากความสามารถใน
การระบุข้อเท็จจริง ความไม่สอดคล้องภายนอกและไม่สอดคล้องภายในกับข้อเท็จจริง และ
ความมีเหตุผล

นิยาม: การอุปนัย (Induction) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อสรุปในสถานการณ์เฉพาะ
โดยใช้เหตุผลอ้างอิงจากการข้อเท็จจริงกับข้อสรุปที่คาดคะเนไว้

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 5 การลงข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เน้นการวางแผนการทดลอง จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 39-42) เพื่อวัดความสามารถในการวางแผนการทดลองซึ่งจำเป็นต้องมีกลุ่มควบคุมที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างแล้วเพื่อสรุปอ้างอิงผลซึ่งอาจจะขัดแย้งกับสมมติฐานหรือเป็นกลางนิยาม: การอุปนัย (Induction) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อสรุปในสถานการณ์เฉพาะ โดยใช้เหตุผลอ้างอิงจากการข้อเท็จจริงกับข้อสรุปที่คาดคะเนไว้

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
39				
40				
41				
42				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 6 คำนิยาม (Definition) จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 43-46) เพื่อวัดความสามารถในการให้เหตุผลเพื่อกำหนดเกณฑ์ตัดสินข้อสันนิษฐานเบื้องต้น
นิยาม: การนิยามศัพท์ (Definition) หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัญหา สรุปเป็นกฎเกณฑ์ กำหนดนิยาม และตัดสินนิยาม

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
43				
44				
45				
46				

แบบประเมินค่า IOC ของส่วนที่ 7 การระบุและยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification) จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 47-52) เพื่อวัดความสามารถในการตัดสินใจความน่าเชื่อถือของข้อมูลและการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น

นิยาม: การระบุและยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของข้อมูลระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไม่เกี่ยวข้อง และการตัดสินใจยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อ	การประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
47				
48				
49				
50				
51				
52				

ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบความสามารถ
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการคัดเลือก
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
2	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
3	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
4	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
5	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
6	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
7	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
8	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
9	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
10	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
11	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
12	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
13	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
14	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
15	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
16	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
17	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
18	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
19	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
20	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
21	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
22	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
23	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
24	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
25	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ผลการคัดเลือก
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
27	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
28	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
29	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
30	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
31	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
32	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
33	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
34	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
35	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
36	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
37	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
38	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
39	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
40	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
41	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
42	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
43	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
44	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
45	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
46	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
47	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้
48	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
49	+1	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้
50	+1	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้
51	+1	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้
52	+1	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้

ตารางภาคผนวกที่ 4 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของ
แบบทดสอบความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อที่	ค่าความ ยากง่าย P	ค่าอำนาจ จำแนก r	ข้อที่	ค่าความ ยากง่าย p	ค่าอำนาจ จำแนก r	ข้อที่	ค่าความ ยากง่าย p	ค่าอำนาจ จำแนก r
1	.80	.00	19	.45	.10	37	.40	-.20
2	.80	.20	20	.40	.20	38	.60	-.20
3	.20	.00	21	.35	.50	39	.30	.00
4	.80	.20	22	.00	.00	40	.35	.10
5	.45	.30	23	.40	.00	41	.30	.20
6	.80	.00	24	.50	-.20	42	.25	.30
7	.15	.30	25	.35	-.10	43	.35	.30
8	.80	.20	26	.75	.50	44	.70	.20
9	.25	.30	27	.55	-.10	45	.35	-.10
10	.75	.30	28	.70	.60	46	.60	.20
11	.45	.50	29	.50	.20	47	.20	.20
12	.35	.10	30	.25	.50	48	.30	.20
13	.30	-.20	31	.35	-.10	49	.35	.50
14	.15	-.10	32	.35	.10	50	.35	.10
15	.20	.20	33	.65	-.10	51	.35	.10
16	.45	.10	34	.40	.20	52	.30	.20
17	.70	.00	35	.05	-.10			
18	.15	-.10	36	.55	.10			

ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ทั้งฉบับ -.5774

ภาคผนวก ค

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติเชิงอ้างอิง
(Statistics of Assumptions)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับ
คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการฝึกอบรม	คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดอย่างมี วิจารณญาณ (Rxy)
ความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	.634 (p = .000)

ตารางภาคผนวกที่ 6 การทดสอบ Homogeneity of Variance – Covariance Matrices ของ
การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุนาม (MANOVA)

ตัวแปร	Box's	df1	df2	F	p
1. เพศ	2.914	3	1411120	.896	.442
2. ระดับการศึกษา	4.322	3	85663.5	1.326	.264
3. ระดับประสบการณ์การเป็นผู้นำชุมชน	.939	6	2760.15	.136	.992

ตารางภาคผนวกที่ 7 การทดสอบ Homogeneity of Variances ของความสามารถด้านการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ โดยรวม และคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ โดยรวม

ตัวแปร	ผลการฝึกอบรม	df1	df2	F	p
1. เพศ	ความสามารถด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	1	28	2.318	.139
	คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1	28	1.344	.256
2. ระดับการศึกษา	ความสามารถด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	1	28	1.092	.305
	คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	1	28	2.634	.116

ตัวแปร	ผลการฝึกอบรม	df1	df2	F	p
3. ระดับประการณ์ การเป็นผู้นำชุมชน	ความสามารถด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	2	27	.020	.981
	คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	2	27	.583	.565

ตารางภาคผนวกที่ 8 การทดสอบ Homogeneity of Variances ของความสามารถด้านการคิด
อย่างมีวิจารณญาณและคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดอย่างมี
วิจารณญาณเป็นรายด้านของผู้นำชุมชนเมืองที่มีประสบการณ์การเป็น
ผู้นำชุมชนต่างกัน

ผลการอบรม	df1	df2	F	p
คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
1. การแสวงหาข้อเท็จจริง	2	27	1.411	.261
2. ใจกว้าง	2	27	.931	.407
3. การวิเคราะห์	2	27	.850	.439
4. ความเป็นระบบ	2	27	.014	.986
5. ความมั่นใจในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	2	27	.244	.785
6. ความอยากรู้อยากเห็น	2	27	.024	.977
7. วุฒิภาวะในการตัดสินใจ	2	27	.545	.586
ความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
1. การนิรนัย	2	27	3.235	.055
2. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	2	27	1.653	.20
3. การอุปนัย	2	27	.438	.650
4. คำนิยามศัพท์	2	27	.589	.562
5. การระบุและยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น	2	27	.670	.520